Int. Instituut
Soc. Geschiedenis
Keizersgracht 264
Amsterdam-C.

de Bode

ALGEMENE BEDRIJFSBOND
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN

Nummer 3 - Donderdag 3 februari 1966 - Veertiendaags orgaan

UITSPRAAK VAKBEWEGING

Ook ons standpunt!

Porkie: 'Moeilijkheden in de bedrijfstakken uitvechten.'

Zoals bekend dreigt het verschil van opvatting tussen werkgevers en werknemers over de vraag of vakbondsleden voordeel moeten krijgen boven ongeorganiseerden, in sommige bedrijfstakken een scherp conflict te worden.

Kort geleden heeft onze zusterorganisatie, de Algemene Bedrijfsgroepen Centrale, in verband met de categorische weigering van de AKU om georganiseerde werknemers te bevoordelen, in Utrecht een groot demonstratief congres gehouden. Op uitnodiging van de ABC hebben wij dit congres bijgewoond.

Het congres nam een resolutie aan, waarin het hoofdbestuur van genoemde organisatie wordt opgedragen om in nauw overleg met de hoofdbesturen van alle erkende werknemersorganisaties die bij de aan de orde zijnde vraagstukken zijn betrokken, alsmede in voortdurend overleg met het Nederlands Verbond van Vakverenigingen deze vraagstukken, met inbegrip van het vraagstuk georganiseerden/ongeorganiseerden, met alle daartoe geëigende en naar zijn opvatting gerechtvaardigde middelen tot een aanvaardbare oplossing te brengen.

De vice-voorzitter van het NVV, A. de Boon, verklaarde op dit congres, dat de verbondsbesturen van NVV, NKV en CNV en de aangesloten organisaties moreel en financieel achter te voeren acties zullen staan, indien het tot een krachtmeting zou moeten komen.

Ook in de na dit congres opnieuw gehouden besprekingen in de Stichting van de Arbeid over het onderhavige vraagstuk, heeft men geen akkoord kunnen bereiken (zie hiervoor pag. 3). Het gevolg hiervan is, dat de meningsverschillen nu bij de onderhandelingen in de afzonderlijke bedrijfstakken uitgevochten moeten worden.

... De profiteur ...

Het bovenstaande houdt in dat ook onze organisatie zich op dit standpunt heeft gesteld.

Er kan derhalve geen enkel misverstand over bestaan, dat ook wij ten behoeve van onze leden zullen streven naar een aanvaardbare oplossing voor het vraagstuk van de ongeorganiseerde werknemers in onze bedrijfstakken.

De consequentie hiervan is dat in de onderhandelingen met de werkgevers over een c.a.o. 1966 in al onze bedrijfstakken het vraagstuk georganiseerden/ongeorganiseerden uitdrukkelijk aan de orde zal worden gesteld.

Deze gedragslijn zal een aanmerkelijke vertraging veroorzaken in het afsluiten van c.a.o.'s.

Bondsraad besprak de situatie

Maandag 17 januari jl. is de bondsraad in vergadering bijeen geweest, ter bespreking van het komende congres en de stand van zaken bij de c.a.o.-onderhandelingen in onze bedrijfstakken. Uit het overzicht dat aan de bondsraadsleden werd gegeven blijkt, dat het overleg het karakter heeft van een-langzaam-aan-actie. De werkgevers hebben in tegenstelling met andere jaren schijnbaar geen haast om snel tot een akkoord te komen. Hiervoor kunnen enkele oorzaken worden genoemd, zoals eerst maar eens afwachten wat de zgn. wage-leaders doen (hieronder worden verstaan de grote bedrijfstakken die in de loonpolitiek de toon aangeven) en de onenigheid over het belangrijke vraagstuk van bevoordeling van de georganiseerde werknemers. De bondsraad had enerzijds begrip voor de moeilijkheden ten aanzien van dit vraagstuk in een aantal van onze bedrijfstakken, maar was toch van mening, dat er resultaten moeten worden geboekt, omdat ook onze leden er beu van zijn dat de ongeorganiseerden in menig opzicht dezelfde voordelen genieten als de georganiseerden. Op het tijdstip van de bondsraadsvergadering was het navolgende omtrent de c.a.o.-onderhandelingen bekend.

Boven: bondsraadslid J. Hoogmoed was na zijn operatie weer present.

Links: Het bondsbestuur brengt verslag uit aan de leden van de bondsraad over de voorlopige onderhandelingsresultaten.

Onder v.l.n.r. de bondsraadsleden D. Stoter, K. van Aarsen en F. klopper.

(Vervolg op pag. 2)

Suikerverwerkende industrie

CAO-OVERLEG

Met het Sociaal Comité voor de suikerverwerkende industrie zijn onlangs besprekingen gevoerd over de voorstellen tot wijziging van de c.a.o. 1966. Gedurende het overleg is het niet mogelijk gebleken om tot overeenstemming te komen, gezien het feit dat van werkgeverszijde geen begrip werd getoond voor de ingediende voorstellen. Het vraagstuk georganiseerden/ongeorganiseerden is ook in dit overleg gekoppeld aan de c.a.o.-onderhandelingen, maar is nog niet ter sprake geweest. Partijen zullen het overleg op 11 februari voortzetten.
De op maandag 24 januari vastgestelde bespreking inzake de c.a.o. voor de suikerwerk- en chocoladeverwerkende industrie (Nevesuco) 1966 is voorlopig uitgesteld.

Bondsraad besprak de situatie

Vervolg van pagina 1

Bakkersbedrijf

De gezamenlijke organisaties waren al geruime tijd van oordeel dat gezien de technische ontwikkeling de bestaande functie-indeling herzien moest worden en aangepast aan de nieuwe structuur van het bakkersbedrijf. Een speciaal ingestelde commissie heeft aan deze herziening gewerkt en vijf functiegroepen gevormd: A, B, C, D en E, waarvoor een basisloon is bepaald van resp. *f* 2,52, *f* 2,64, *f* 2,88 en *f* 3,—, exclusief de loonsverhoging van 1966.
In deze lonen zijn een aantal toeslagen uit de oude c.a.o. verwerkt, zoals huurtoeslag, test- en waarderingstoeslag. Partijen zijn overeengekomen de bovengenoemde, door middel van werkclassificatie vastgestelde, basislonen te verhogen met 6½ pct., inclusief de huurbijslag 1966.
De jeugdlonen worden aangepast aan de nieuwe basislonen. De nachttoeslag wordt verhoogd tot 70 ct. per uur.

5-daagse werkweek

Er is overeenstemming bereikt over de 5-daagse werkweek, zij het dat een nadere regeling nog zal bepalen voor welke weken, in verband met feestdagen en vakanties, een andere werktijdregeling zal gelden. Het is zaak de 5-daagse werkweek, voor zover het nog niet het geval is, nu snel plaatselijk te regelen.
De overwerktoeslag wordt enigszins gewijzigd, namelijk voor de eerste 6 overuren per week 25 pct. en meer overuren 50 pct. De vakantietoeslag wordt 6 pct. waarbij bepaald is dat in bijzondere gevallen in overleg tussen werkgever en werknemer, c.q. ondernemingsraad, hiervan kan worden afgeweken, in die zin dat 4 pct. bij de aaneengesloten vakantie moet worden betaald en 2 pct. uiterlijk in de eerste loonweek van december.
De gemeenteklassenindeling wordt tot 3 klassen beperkt.

Hangijzers

Ondanks het vrij vlot verloop van de onderhandelingen blijven er in deze bedrijfstak nog enkele hete hangijzers over. De werknemersorganisaties willen in de c.a.o. een bepaalde uitwijkmogelijkheid van 10 pct. franchise opnemen, waartegen enig verzet bestaat en waarover de werkgevers intern overleg willen plegen. De vakbonden stellen dat zij niet bereid zijn een nieuwe c.a.o. aan te gaan, indien er in de c.a.o. geen franchisebepaling komt. Zij zijn niet bereid langer toe te zien dat de werkgevers een eigen loonpolitiek voeren buiten de c.a.o. om.

Winkelpersoneel

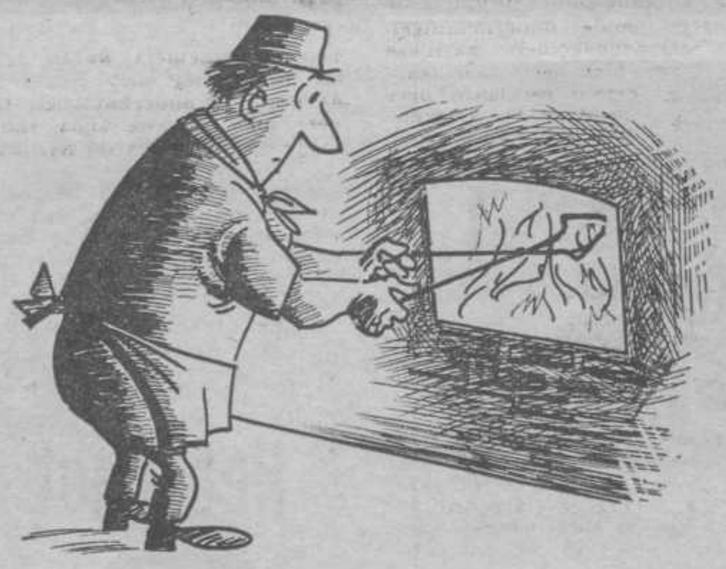
Voor het winkelpersoneel is voor de volwassen filiaalhoudster naar een gelijke beloning gestreefd van de overeenkomstige mannenfunctie. Bij een gewijzigde basisloonlijn en de komende loonsverhoging zal het doel van de gelijke beloning worden bereikt. De jeugdige winkelmeisjes ontvangen de overeengekomen loonsverhoging. De secundaire bepalingen worden aangepast aan die van de c.a.o. voor het produktiepersoneel, ook o.a. een vakantietoeslag van 6 pct.

Banketbakkerij

Het overleg over de c.a.o. voor het banketbakkersbedrijf heeft ook goede vorderingen gemaakt. De gemeenteklassenindeling wordt tot twee beperkt, de huurcompensatie in de lonen verwerkt en het minimumloon op *f* 120,— per week gesteld. De vijfdaagse werkweek wordt beter geregeld, alsmede de uitkering bij ziekte en ongeval en de overlijdensuitkering. De diplomatoeslagen worden bij de loonsverhoging aangepast en zal maximaal, voor het vakdiploma, *f* 6,— per week bedragen. De vakantietoeslag blijft 4 pct. en 2 pct. bijzondere uitkering, te betalen in december. Ten slotte zij nog vermeld dat over de feitelijke loonsverhoging het overleg nog tot overeenstemming moet komen.

Vleeswarenindustrie

Het Georganiseerd Overleg in de Vleeswarenindustrie was op het tijdstip van de bondsraadsvergadering reeds drie maal bijeengeweest zonder dat het enige vordering heeft gemaakt. Het knelpunt is dat de werkgevers de werknemersorganisaties een werkclassificatie, gemaakt in een enkel bedrijf in Oss, willen opdringen, zonder dat zij ook maar iets weten van wat deze werkclassificatie inhoudt. Bovendien zijn de werknemersorganisaties in het voorbereidend onderzoek en opstelling van de werkclassificatie, tenminste tot aan de bondsraadsvergadering, niet gekend en was er bijgevolg over deze belangrijke zaak geen contact en overleg mogelijk met de leden. Aan de bondsraad kon worden medegedeeld dat het standpunt van onze onderhandelaars inhield: éérst praten over de inhoud van de c.a.o. 1966 en op een later tijdstip praten over inpassing van de werkclassificatie in de c.a.o., omdat er grote verschillen zijn in functie in grote, middelgrote en kleine ondernemingen. Een standpunt dat de bondsraad volledig kon onderschrijven, evenals de mening dat het getreuzel aan werkgeverszijde het overleg en de stemming in de bedrijven niet ten goede komt.

Nog enkele hete hangijzers

Andere c.a.o.'s

In de vleessector vond ook overleg plaats tussen de verschillende c.a.o.-partijen te zamen. Gesproken werd met de groothandel in slachtafvallen en darmen, de verzendgrossiers en exportslachterijen en de groothandel in vlees aan de abattoirs.

De uitgebreide delegatie moest praten of er één c.a.o. voor de drie groeperingen kon komen. Er bleken een aantal struikelblokken te zijn, die maar niet zo te overbruggen waren, o.a. het in de oude c.a.o.'s bestaande verschil in arbeidsvoorwaarden, waarover partijen zich nog nader moeten beraden. Tegen het opheffen van de gemeenteklassen was geen bezwaar, evenmin tegen de bepaling van het minimumloon. Tevens zijn de werkgevers bereid een loonsverhoging, de huurcompensatie en 10 pct. van de overdiensten (merit-rating) in het basisloon op te nemen. De 5 pct. differentiatie willen de werkgevers niet in de lonen verwerken. In het eerste overleg wezen de werkgevers de verhoging van de vakantietoeslag tot 6 pct. af, wat voor de werknemers een principieel punt is om tot afsluiting van de c.a.o. te komen. De werknemersorganisaties hebben een compromisvoorstel van 4 pct. met de vakantie en 2 pct. als extra-uitkering gedaan en aan de werkgevers verzocht het overleg voort te zetten.

TRAAG

Ten tijde van de bondsraadvergadering moest het overleg over de c.a.o.'s voor de chocolade- en suikerverwerkende industrie, de slagers en voor de administratieve groepen nog beginnen. De laatstgenoemde c.a.o.'s zullen gelijktijdig met de c.a.o.'s voor het produktiepersoneel aan de orde moeten komen. Er mag echter van worden uitgegaan dat tenminste de huurtoeslag in de diverse bedrijfstakken vanaf 1 januari 1966, wordt betaald.

Dat de bondsraad beslist niet enthousiast was over de op het tijdstip van haar vergadering bekend zijnde vorderingen bij de c.a.o.-onderhandelingen, spreekt vanzelf. Integendeel, er werden talrijke kritische geluiden aan het adres van de werkgevers geuit.

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Nieuwjaarsrede PVV-voorzitter

Traditiegetrouw werd in de eerste vergadering van het Produkschap voor Vee en Vlees in het nieuwe jaar door de voorzitter, mr. F. G. van Dijk, een nieuwjaarsrede uitgesproken, waaruit wij enkele belangrijke passages en gegevens laten volgen.
Volgens mr. Van Dijk steeg de produktie van vlees in 1965 met 80.000 ton en de consumptie met 40.000 ton. De uitvoer nam eveneens toe, terwijl de invoer daalde. De waarde van de uitvoer steeg met circa honderd miljoen gulden tot plm. *f* 1,2 miljard.
Na uitvoerig aandacht te hebben besteed aan de rundvleesmarkt in het afgelopen jaar en de verwachtingen voor 1966, vooral in EEG-verband, gaf spreker interessante cijfers ten aanzien van de varkensmarkt.
In 1965 kwamen 6,2 miljoen slachtvarkens aan de markt, met rond 500.000 ton geslacht gewicht. De prijs was begin 1965, als gevolg van de varkensberg in het buitenland, het laagst. De prijs bedroeg toen gemiddeld *f* 2,40 per

Mr. F. G. van Dijk

kg en steeg door de toenemende export in het najaar van 1965 tot *f* 2,75 per kg geslacht gewicht. Gelet op de situatie in de EEG-landen verwacht mr. Van Dijk in de eerste drie kwartalen van 1966 een voor de producent gunstig prijspeil, vooropgesteld dat de toenemende vraag naar vlees onder de huidige gunstige economie met volledige werkgelegenheid aanhoudt. Hij wees erop dat de EEG-crisis de markt ongunstig kan beïnvloeden en dat het van groot belang is dat er meer eenheid komt in het handelsverkeer tussen de EEG-landen met de landen buiten de Euromarkt. Voor 1966 verwacht de PVV-voorzitter een nog groter aanbod van slachtvarkens, als de mond- en klauwzeerepidemie niet te lang aan houdt en een prijsherstel spoedig intreedt.

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

MINIMUMLOON IN DE CAO'S 1966

Het minimuminkomen is na veel geharrewar tussen de vakcentrales en de centrale werkgeversorganisaties in de Stichting van de Arbeid ten slotte door een ministeriële beslissing vastgesteld op *f* 120,— bruto. Het College van Rijksbemiddelaars heeft hiervoor reeds een beschikking uitgevaardigd. Dit voor vele werknemers belangrijke bericht zal in de praktijk nog heel wat vragen doen rijzen, omdat immers niet voldoende duidelijk is aangegeven wat onder het minimumloon precies moet worden verstaan. In onderstaand artikel geven wij een nadere uiteenzetting van het minimumloon, zoals dat thans geldt voor de werknemers in onze bedrijfstakken.

Vleeswarenindustrie

Aangezien het overleg over de nieuwe c.a.o. nog niet is afgerond, kunnen wij de juiste bepaling ten aanzien van het minimuminkomen nog niet vermelden. In de c.a.o. van 1965 was bepaald, dat het loon van een 23-jarige werknemer in voorkomende gevallen moest worden aangevuld tot het geldende minimumloon, dat thans dus *f* 120,— bedraagt.
Voor het administratief personeel in de vleeswarenindustrie is bepaald dat het minimuminkomen geldt voor werknemers vanaf 24-jarige leeftijd.

Pluimveeslachterijen

In de loonverordening 1965 van het Bedrijfschap voor de Handel in Pluimvee, Wild en Tamme Konijnen is bepaald, dat een volwassen werknemer van 23 jaar en ouder recht heeft op het minimuminkomen van *f* 120,— bruto per week.

Slagersbedrijf

Het minimumloon in de slagerij geldt voor werknemers van 24 jaar of ouder. Buiten de berekening vallen: betaling overwerk, toeslag voor vakdiploma of ministeriële verklaring, de halve waarde van de vakantiebon en eventuele gratificaties e.d.

Suikerverwerkende industrie

Werknemers van 24 t/m 64 jaar hebben recht op het minimumloon.
Voor het administratief personeel in de suikerverwerkende industrie geldt het minimuminkomen eveneens op 24-jarige leeftijd.

Bakkersbedrijf

Het minimumloon geldt voor werknemers van 24 jaar en ouder in volledige dienst. Voor het bedrag van *f* 120,— mogen in géén geval worden meegerekend: toeslag voor arbeid op zaterdag, diplomatoeslag, vergoeding overuren, vakantietoeslag, toeslag voor arbeid in koelcellen, winstdelingsuitkeringen en/of andere gratificaties.
In de c.a.o. winkelpersoneel van vorig jaar was bepaald, dat een filiaalhouder van 24 jaar of ouder in volledige dienst, eveneens recht had op het minimumloon. Voor dit bedrag, thans dus *f* 120,— mogen egalisatietoeslag, diplomatoeslag, overurenvergoeding, vakantietoeslag en winstdelingsuitkeringen niet worden meegeteld.

Banketbakkersbedrijf

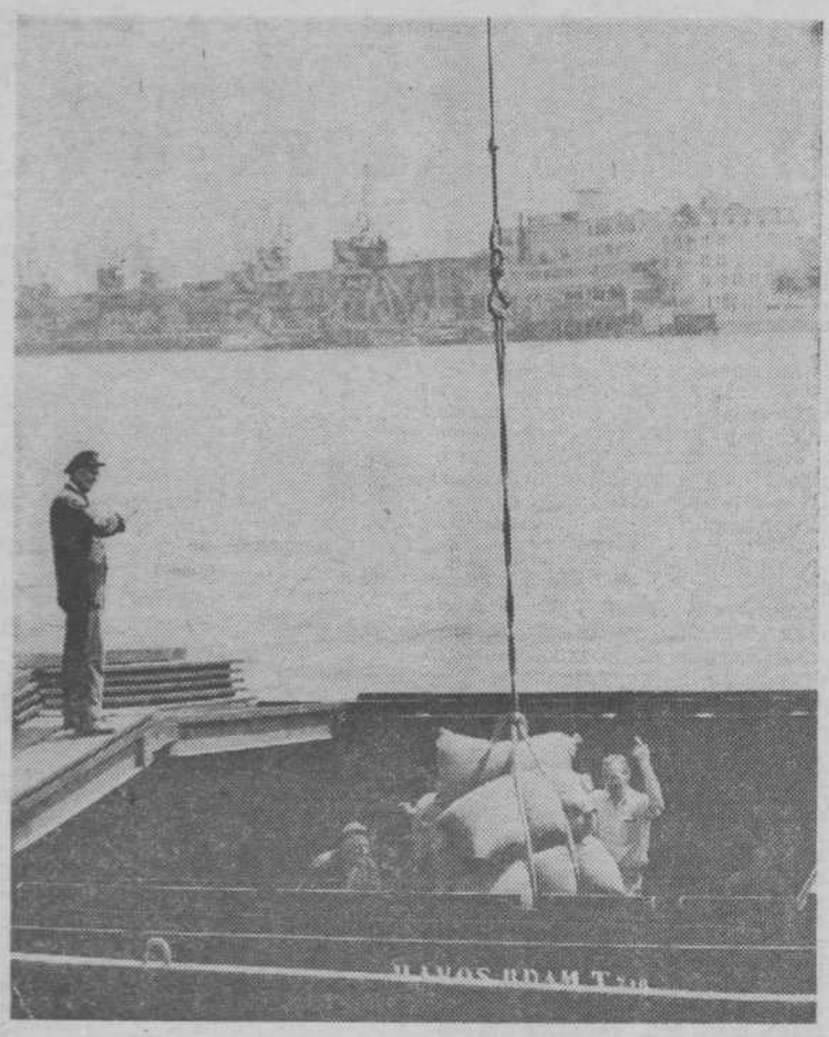
Voor produktiepersoneel van 24 jaar en ouder bestaat recht op het minimumloon. Diplomatoeslagen, overwerkvergoeding, vakantietoeslag blijven bij het minimum loon buiten beschouwing.

Slachtafvallen en darmen

In deze bedrijfstak geldt het minimumloon voor werknemers van 23 jaar en ouder. Eventuele prestatietoeslagen c.q. merit-rating mogen meegerekend worden om aan die *f* 120,— te komen, echter niet de vergoeding voor werkkleding, overwerkvergoeding, ploegentoeslag, toeslag voor arbeid op ongunstige uren of voor vuile arbeid, vakantietoeslag en eventuele winstuitkeringen,welke buiten beschouwing moeten blijven bij het berekenen van het minimumloon.

Verzendgrossiers en Exportslachterijen

Ook hier hebben de werknemers vanaf 23-jarige leeftijd recht op het minimumloon.
Vergoeding voor werkkleding ploegentoeslag, overwerkvergoeding toeslag voor arbeid op ongunstige uren of voor vuile arbeid, vakantietoeslag en eventuele winstuitkeringen moeten buiten beschouwing worden gelaten.
Wij geven deze nadere toelichting onder voorbehoud, omdat nog afgewacht dient te worden of dit de definitieve goedkeuring van het College van Rijksbemiddelaars zal verkrijgen.

STARRE HOUDING VAN WERKGEVERS DWONG BONDEN TOT BESLISSING: ULTIMATUMS IN DE MAAK

De kwestie georganiseerden–ongeorganiseerden is in een kritiek stadium gekomen. Het is van belang dat al onze leden op de hoogte zijn van de gang van zaken die tot deze situatie heeft geleid. Wij geven daarom hier een beschrijving van de gevoerde onderhandelingen.

In het voorjaar van 1965 werd het probleem van de verhouding georganiseerden-ongeorganiseerden actueel. Geen probleem van vandaag of gisteren, want altijd al hebben de georganiseerden (steeds een minderheid van de werknemers) de financiële offers gebracht die noodzakelijk waren voor het in stand houden van de vakbeweging, die toch in de praktijk op vele terreinen werkt voor álle werknemers.

De laatste jaren wordt het probleem echter dringender, omdat de financiële lasten en daarmede de noodzakelijke contributies sterk stijgen. Bij vele bonden is de contributieverhoging achtergebleven bij wat eigenlijk noodzakelijk zou zijn, ten koste van noodzakelijke uitgaven en reserveringen.
In België kende men al de situatie dat in grote delen van het bedrijfsleven overeenkomsten werden afgesloten die, wat daar genoemd wordt 'voordelen voor gesyndiceerden' inhielden.
Belgische grensarbeiders nu eisten van hun Nederlandse werkgevers deze zelfde voordelen en de meeste werkgevers stemden hierin toe.

Onder deze omstandigheden kon het niet uitblijven dat ook de Nederlandse werknemers in zulke ondernemingen dezelfde eisen gingen stellen. Deze eisen werden door de drie industriële bonden ondersteund en in een groot aantal gevallen werd bij de c.a.o.-onderhandelingen voor 1965 hiermede succes geboekt.
Men zocht de oplossing in de vorm van fondsen, die door de vakbeweging onder meer zouden kunnen worden gebruikt voor uitkeringen aan hun leden. Midden 1965 was door verschillende werkgevers op deze manier reeds een bijdrage van 3 miljoen gulden toegezegd. Er dreigden echter ook conflicten, zowel over de hoogte van de bedragen, als over de besteding van de gelden.
Om de kans op conflicten te beperken, vond daarop overleg tussen de centrale organisaties plaats. De vakbeweging stelde daarbij één eis nl. dat in dit overleg ook de voordelen voor het individuele lid betrokken zouden moeten worden. Ook deed zij twee concessies. De besprekingen in de ondernemingen en bedrijfstakken zouden worden losgekoppeld van de c.a.o.-onderhandelingen en bij de bestemming van de reeds toegezegde gelden zou men zich richten naar hetgeen door de centrale organisaties was overeengekomen.
De werkgevers zegden toe het punt van individuele voordelen niet te zullen uitsluiten, maar maakten wel duidelijk, dat het moeilijk zou zijn hiervoor de juiste vorm te vinden. Zij wensten verschillen van behandeling binnen één onderneming te vermijden. De zaak zou verder worden behandeld in de Commisie-Van Hengel in de Stichting van de Arbeid.

De werknemersvertegenwoordigers in deze commissie hebben van hun kant concessies gedaan om tegemoet te komen aan het bezwaar van de werkgevers tegen discriminatie binnen één onderneming. Uitgangspunt vormden de in verschillende ondernemingen reeds overeengekomen jaarlijkse uitkeringen. Men heeft zich daarna echter bereid verklaard deze uitkeringen te doen ter gelegenheid van bijzondere gebeurtenissen zoals jubilea en ten slotte is men zelfs akkoord gegaan met de suggestie van de werkgevers dit te beperken tot één uitkering nl. bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Die uitkering zou dan zoals bekend ƒ 50,— per lidmaatschapsjaar moeten bedragen. Daarnaast zou in het fonds ƒ 10,— per jaar per georganiseerde gestort moeten worden voor algemene vakbondsactiviteiten.

Nadat de indruk was gevestigd, dat hierover overeenstemming zou kunnen worden bereikt, verwierpen de werkgevers geheel onverwachts het aldus bereikte compromis.

Zij verklaarden zich alleen bereid zich niet te zullen verzetten tegen overeenkomsten, die een bijdrage van ƒ 10,— per georganiseerde per jaar voor specifieke activiteiten van de bond niet te boven zouden gaan.
Zelfs lieten de werkgevers hun leden een verklaring tekenen, waarin dezen toezegden zich aan deze richtlijn te houden, terwijl tevens een beroep kon worden gedaan op het 'garantiefonds', dat de werkgeversorganisaties hebben ingesteld om een steun in de rug te geven bij stakingen.

Na het mislukken van het overleg op centraal niveau was de verplichting om in de bedrijfstakken op dit overleg te wachten, vervallen; men kon dus weer in ondernemingen en bedrijfstakken gaan onderhandelen.

Vele ondernemers waren echter bij dit overleg niet bereid over de c.a.o. te onderhandelen wanneer men van de zijde van de vakbeweging de eis tot het instellen van fondsen handhaafde. Als consequentie hiervan dreigde o.a. de AKU, nu de c.a.o. was afgelopen, met terzijdestelling van de werknemersorganisaties het nieuwe loon vast te stellen en uit te betalen.
In deze situatie, waarbij conflicten dus onafwendbaar schenen, werd door de vakcentrales een laatste poging gedaan om tot een centrale overeenkomst te komen. Zij deden daartoe het voorstel de fondsen geheel los te koppelen van een bepaalde bedrijfstak en ze in te brengen in een reeds bestaand fonds voor uitkeringen bij huwelijk en overlijden en dan tevens een uitkering bij pensionering te geven voor alle leden van de vakbeweging.
Dat betekent een belangrijk offer voor degenen die deze bijdragen het eerst verkrijgen. Want de verdeling via de fondsen betekent dat ook de georganiseerde werknemers in andere bedrijfstakken uit deze fondsen putten. Het stelsel is dan ook alleen uitvoerbaar indien het vooruitzicht bestaat dat op redelijk korte termijn deze overeenkomsten in véle bedrijfstakken worden gesloten; want alleen daardoor kan een redelijke hoogte van de uitkering worden bereikt.
De werknemersvertegenwoordigers hebben dit systeem desondanks aanvaard, omdat op deze wijze de discriminatie binnen de ondernemingen naar onze opvattingen geheel kan worden vermeden.
Er is reden om aan te nemen dat dit voorstel, dat half januari werd gedaan, serieus door de centrale werkgeversorganisaties is overwogen. Doch ook in de vergadering van de Stichting op 19 januari bleken zij niet bereid mee te werken aan een oplossing in deze richting; zij weten dat het punt van de fondsvorming voor de georganiseerden zou worden losgekoppeld, zonder dat ze enige positieve toezegging konden doen.
De enige weg die nog openbleef, was deze eis in de onderhandelingen in de bedrijfstakken te stellen. In vrijwel alle belangrijke c.a.o.-onderhandelingen die nu aan de gang zijn, zoals de bouw, de textiel en de chemische industrie, zijn deze eisen van werknemerszijde gesteld, terwijl dezelfde kwestie ook in het landbouwschap aan de orde is gebracht.

Enkele van deze onderhandelingen zijn nu in een beslissend stadium gekomen, maar nadat het laatste initiatief van werknemerszijde om tot een vruchtbaar centraal overleg te komen door de werkgevers was verworpen, bleef alleen de weg tot het stellen van ultimatums over.

Het gaat om veel meer

Wij staan voor een beslissende periode in de verhouding tussen werkgevers en werknemers.
In verschillende gevallen zijn de onderhandelingen afgebroken en zijn naar de werkgevers ultimata gezonden. De vakbeweging in ons land loopt daarbij het gevaar te worden beschuldigd van verstoring van de ons allen zo dierbare arbeidsvrede. Dat is wel niet zo dramatisch als sommigen ons willen doen geloven, maar toch ernstig genoeg om de oorzaken die tot de situatie hebben geleid, na te gaan.
Alleen een rechtvaardige en belangrijke zaak mag naar andere actiemiddelen dan het overleg doen grijpen. Men kan dan ook wel vragen of een percent loonsverhoging, de kwestie of dit dan wel volgend jaar begonnen moet worden met een bescheiden arbeidstijdverkorting, en zelfs een kleine tegemoetkoming aan georganiseerden belangrijk genoeg zijn om daarvoor conflicten te riskeren.
Dat zijn dan ook niet de punten waar het om draait. Het gaat om het meest wezenlijke werknemersbelang: het bestaan en de erkenning van de vakbeweging als onderhandelingspartner.
De vakbeweging wordt in vele gevallen door de werkgevers niet ernstig meer genomen en dat is een dodelijk gevaar voor de vakbeweging. Men 'overweegt' wanneer er geen c.a.o. tot stand komt, dan maar zelf de loonsverhoging vast te stellen en uit te betalen; dit uit angst voor actie door ongeorganiseerden. Men betaalt aan praktisch alle Belgen de 'voordelen voor gesyndiceerden', uit angst dat de Belgische grensgangers zullen thuis blijven; alleen aan de Nederlandse vakbeweging hoeft men geen duimbreed toe te geven, want die is toch te netjes om wat terug te doen.
De stelling van de werkgevers dat het overleg op centraal niveau kan worden hervat als de kwestie wordt losgekoppeld van de c.a.o.-onderhandelingen, betekent dat hetzelfde spelletje van vorig jaar wordt herhaald. Het centraal overleg heeft alleen zin wanneer men bereid is serieus te onderhandelen en wij hopen nog steeds dat dit binnenkort het geval zal zijn. Zolang dat niet het geval is, dient onderzocht te worden of de individuele werkgever inderdaad bereid is, voor een bedrag dat een fractie van de loonsom is, ernstige moeilijkheden te riskeren.
In deze strijd zullen enkele groepen de spits af moeten bijten. De drie vakcentrales hebben reeds verklaard eventuele acties ook financeel te zullen steunen. Nog waardevoller dan deze toezegging van de besturen is echter de solidariteit van alle leden waar wij stellig niet tevergeefs een beroep op doen.
Het gaat om ons aller zaak!

ZIJ WAREN ER OOK BIJ

We dachten dat I. Goudsmit, oud-secretaris van de Bakkersgezellenbond, de enige nog in leven zijnde vakbondsman was die zestig jaar geleden bij de oprichting van het NVV aanwezig was.

Het is ons een genoegen te kunnen mededelen dat er nog twee mannen in leven zijn die de geboorte van het NVV hebben meegemaakt.

Om te beginnen A. F. Muller, jarenlang een grote figuur in de Fabrieksarbeidersbond. Ook was 'Ferdinand' — zoals hij in de vriendenkring heette — voor de Tweede Wereldoorlog de bezielende voorzitter van de Arbeidersportbond.
Hij schreef ons dat als we de presentielijst van de vergadering (helaas nergens meer te vinden) zouden raadplegen, we zijn naam wel zouden tegenkomen. 'Ik heb in die vergadering nog het woord gevoerd, maar werd door Henri Polak afgepoeierd, want die was geheel en al op de Engelse vakbeweging ingesteld.'
Muller had als bondsvertegenwoordiger een jongeman meegenomen, op wie Jan Oudegeest zijn aandacht had gevestigd, nl. H. v. d. Bijlaard, want hij was toen bezig een afdeling in Amsterdam op te richten. Ook deze v. d. Bijlaard, die in de Amsterdamse vakbeweging en in 'De Stem des Volks' altijd bijzonder actief is geweest, leeft nog. Beide vrienden zijn al een eind in de tachtig.

A. F. Muller hielp het NVV oprichten

HUISARTSEN

zien voorbij aan de realiteit

De eis van de huisartsen aan de ziekenfondsen hun honoraria met zo'n 50 pct. te verhogen, doet wereldvreemd aan – zeker nu de regering met klem heeft gewaarschuwd dat we met een loonstijging van 6 à 7 pct. in de 'gevarenzone' dreigen te geraken.

De verbluffende eis van de huisartsen heeft een schokeffect teweeggebracht. Stellig verdienen de positie en het inkomen van de huisarts een nadere beschouwing (het voorstel van de ziekenfondsen een commissie van wijze mannen voor dit doel te benoemen, wijst daar op), maar met de nu verlangde honoraria stellen zij zich toch wel buiten de realiteit.

Ontegenzeglijk is er sinds ziekenfondsen en huisartsen in 1956 tot overeenstemming kwamen over de opbouw van het inkomen van de huisarts, het nodige veranderd; de stijging van lonen en prijzen wettigde óók het optrekken van de honoraria van de huisartsen.
Zo'n redelijke verhoging per 1 januari 1966 werd door de ziekenfondsen geacht 13,28 pct. te bedragen (7 pct. voor honorariumstijging, 2 pct. uitkering ineens en 4,28 pct. voorschot op de te verwachten loonsverhogingen).
De Landelijke Vereniging van Huisartsen heeft deze verhoging als te laag van de hand gewezen. Dit in tegenstelling tot de specialisten, de tandartsen en de apothekers e.a., die wél met de 13,28 pct. akkoord gingen.

De moeilijkheden vinden hun oorzaak in het feit dat de huisartsen op éénmaal de oplossing van enige voor hen zwaar wegende problemen willen bereiken.

Om te beginnen wensen zij een beslissing over hun honoraria te baseren op hun netto-inkomen. Daarbij is dan ook de belasting als aftrekpost genomen, o.i. wel wat veel gevraagd.
Gebleken is dat de methode van het overdoen van een praktijk steeds kostbaarder is geworden; het is ermee gegaan als met de handel in huizen. De huisarts die op een leeftijd van 28 à 30 jaar een praktijk wil beginnen, moet die kopen en daar kan een bedrag van zo'n *f* 100.000 mee gemoeid zijn. Dat wordt lenen met de langdurige verplichting van aflossing en rentebetaling.
Nu is ons uit de medische vakpers gebleken dat de opvatting bestaat dat zo'n lening in 15 jaar moet kunnen worden afgelost en dat de praktijk daarvoor het geld moet opleveren. Dit nu vinden we geen gezonde gang van zaken, te meer niet waar de nieuwe belastingregeling de huisarts in zo'n geval zeer tegemoetkomt. Een ander argument dat de huisartsen aanvoeren is: we moeten meer aandacht aan de patiënten op de spreekuren besteden; de verdichting van het maatschappelijk leven heeft het werk van de huisarts zeer geïntensiveerd. Dan kunnen 2700 ziekenfondspatiënten geen goed uitgangspunt zijn en derhalve: minder fondspatiënten en een hoger honorarium als compensatie.

Deze eisen zijn te zwaar en stellig geen remedie voor de kwaal.

Want er zijn in Nederland nog altijd te weinig huisartsen en de geneeskundige verzorging zou dan in de knel kunnen komen. Trouwens, wie garandeert dat de aldus gewonnen tijd niet uitsluitend aan de particuliere praktijk ten goede komt?

Het is dan ook wel duidelijk dat een ontwikkeling in deze richting onmogelijk geforceerd kan en mag worden, doch met beleid moet worden nagestreefd.
Een ander punt is, dat bij de inkomensopbouw van 1956 de artsen in loondienst zich aan de overeenkomst van de huisartsen met de ziekenfondsen hebben opgetrokken. Thans wordt beweerd dat de huisartsen bij de artsen in loondienst achterliggen.
Wij zouden zeggen: van tweeën één. Of men kiest een vrij beroep en aanvaardt de daaraan verbonden risico's,, of men gaat in loondienst werken. Deze lijn doortrekkende zou dan ook de mogelijkheid kunnen ontstaan, dat de ziekenfondsen eigen artsen in dienst gingen nemen.

REEEL BLIJVEN

Kennelijk zien de huisartsen een uiterst belangrijke kwestie over het hoofd. In het bedrijfsleven hebben we te maken met het feit dat men de loonkostenfactor niet onbeperkt kan opvoeren. Maar zo iets geldt niet uitsluitend voor hen die in de produktiesector werkzaam zijn, doch evenzeer voor wie in de dienstverlenende beroepen actief zijn. Tussen beide bestaat een wisselwerking. Gaat men één bepaalde groep anders behandelen, dan trekt men de maatschappelijke verhoudingen volkomen scheef.
Voor de ziekenfondsen wordt het wel heel moeilijk wanneer één groep medewerkers afwijst wat alle overige groepen accepteren. Het zou trouwens ook moeilijk van het toezichthoudend orgaan — de Ziekenfondsraad — verwacht kunnen worden een dergelijke abnormale kostenstijging goed te keuren.

OVERVALLEN

Wat wrevel wekt is de wijze waarop de huisartsen deze zaak hebben getrakteerd. Wanneer men van mening is dat de kosten van de praktijk en de honorering van de huisarts niet juist worden gewaardeerd, dan dient men zo'n belangrijke zaak tijdig aan de orde te stellen en tot een gedegen overleg te komen. Maar niet in een laat stadium voor het afsluiten van een contract de overlegspartner met een exorbitante eis overvallen.
Er is nu sprake van een 'commissie van wijze mannen', die zou moeten komen tot het opstellen van een advies over een redelijk inkomen van de huisarts. Maar naar onze mening zal geen wijs man ooit het maatschappelijk patroon kunnen negeren. Want de ziekteverzekering van het volk, onder toezicht van de overheid, moet betáálbaar blijven en buitensporige eisen van huisartsen zijn niet bevorderlijk voor een georganiseerde volksgezondheidszorg.

DAAR HEBT U WAT AAN!

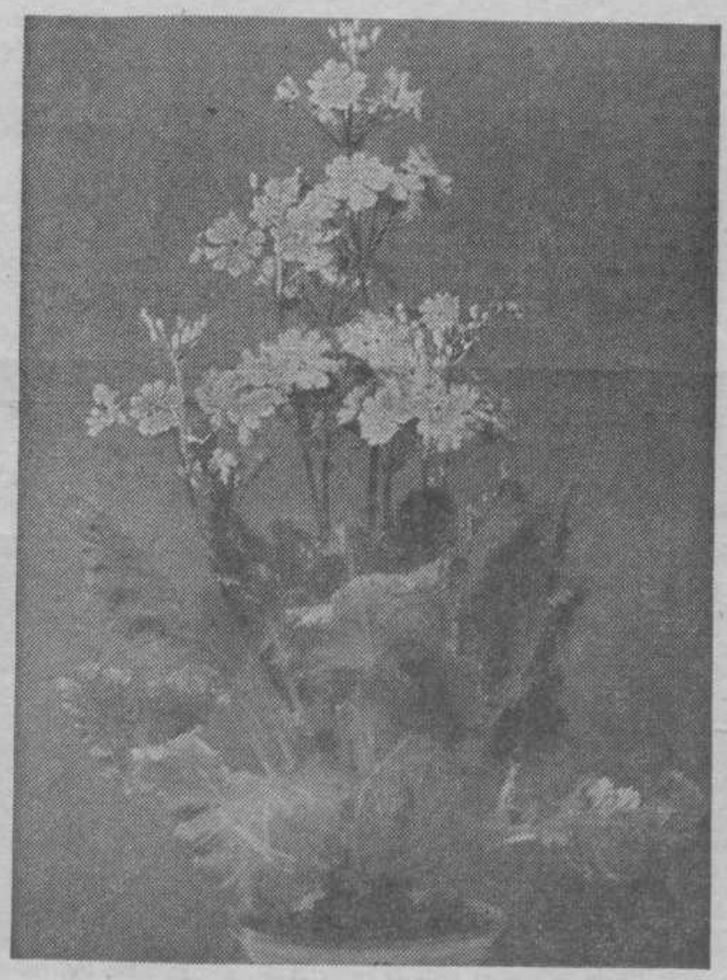
Tussen half februari en half maart organiseert de afdeling Scholing en Vorming van het NVV, in samenwerking met de bestuurdersbonden, in vele plaatsen een ontwikkelingsavond.
Alle leden van de bij het NVV aangesloten bonden kunnen deze bijeenkomsten bezoeken; natuurlijk ook zij die lid zijn van de NVV-vrouwenbond en het NVV-jongerenwerk.
De onderwerpen die worden ingeleid en waarover van gedachten kan worden gewisseld, zijn: de loonpolitiek en het vraagstuk 'georganiseerden-ongeorganiseerden'.
Bij het bestuur van uw vakbondsafdeling dan wel bij de plaatselijke bestuurdersbond kunt u aan de weet komen of er ook in uw woonplaats of directe omgeving een ontwikkelingsavond wordt belegd.
Grijp de kans om de discussie over deze bijzonder belangrijke en actuele vakbondsonderwerpen mee te maken.

Haal de lente in huis!

Primula malacoides en varkenspruim

Primula malacoides of meelprimula is een goedkoop kamerplantje, waarvan u veel plezier zult hebben. Ze bloeit 'in etage.' en gaat lange tijd door met het vormen van steeds weer nieuwe schermen. De bloemist levert deze plant over het algemeen af in kleine potten en ze verdroogt daardoor eerder dan men denkt. Daarom zéker dagelijks water geven en op een zonnig plekje zelfs tweemaal per dag. De potgrond dus goed vochtig houden, doch de bloeiende plant liever niet besproeien.
Juist omdat de plant niet zoveel voedsel ter beschikking heeft in die kleine pot, zal men wekelijks ook een weinig moeten bemesten. De normaal verwarmde woonkamer is eigenlijk voor haar iets te veel van het goede.
Het duurt nog even voor boom en struik groen worden en bloeien. Als men heesters in eigen tuin heeft, kan men nu takken tot vervroegde ontwikkeling brengen, b.v. die van de varkenspruim. U moet de houtige takken van onderen met een scherp mes opensplijten en ook snijbloemenvoedsel in het water oplossen. Niet alleen deze takken, doch ook die van de Chinese klokjes of Forsythia's kan men in de warme kamer gemakkelijk in volle bloei kweken. U moet de takjes ook dagelijks even met lauw water besproeien.
De dikke knoppen van de paardekastanje gaan ook al kleverig worden en dat is een teken dat de sapstroom begint te werken. Ook die kunt u in de kamer tot vervroegde ontwikkeling brengen. Hetzelfde geldt voor de takjes van de wilg, de hazelaar en de els.

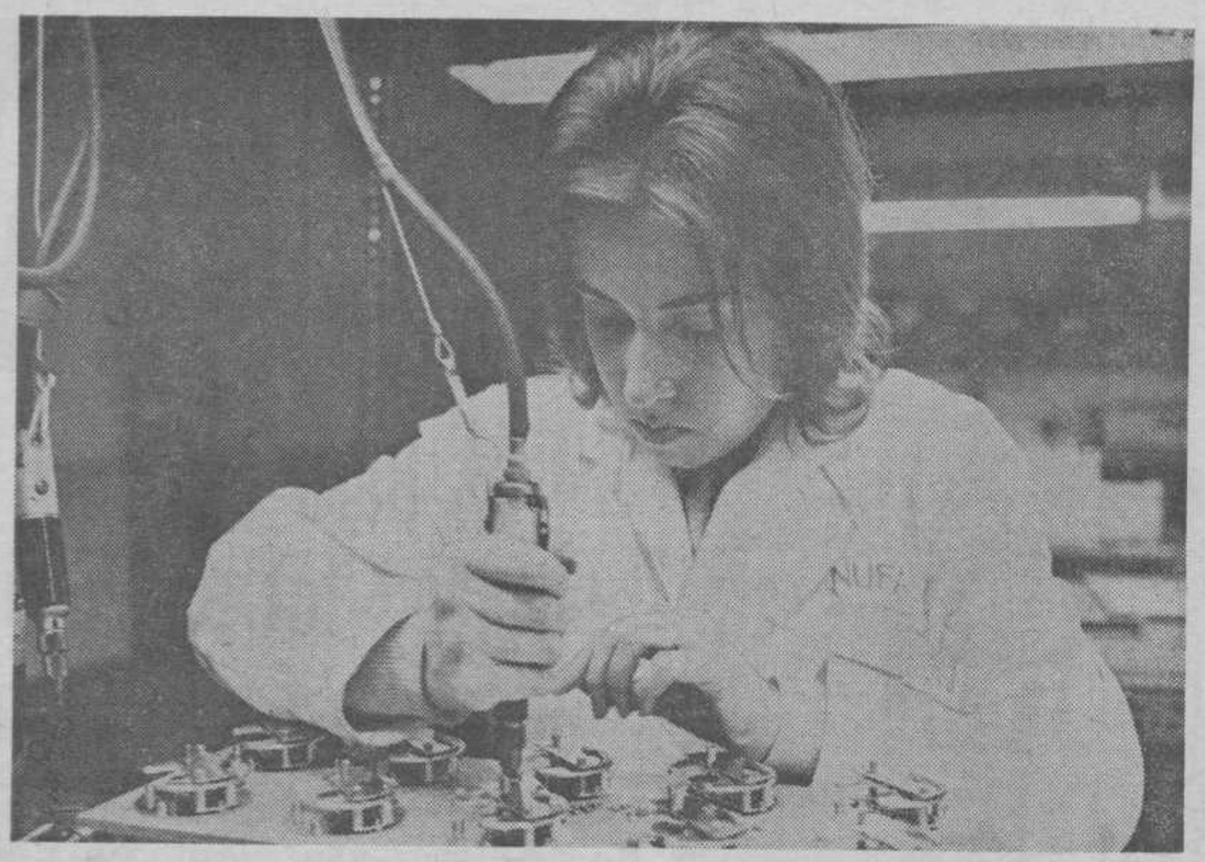
JAN TUINIER

IN DE VENSTERBANK

Boven: Varkenspruim
Links: Primula malacoides (meelprimula)

VROUWEN VERGETEN OF BEWUST BENADEELD?

De regering heeft, toen het overleg tussen werkgevers en werknemers over het minimuminkomen was vastgelopen, een beslissing genomen inzake de hoogte van dat inkomen (ƒ 120,—), de datum van invoering, en de groep werknemers voor wie het geldt. Zij heeft echter niet uitdrukkelijk vermeld dat het minimuminkomen ook voor vrouwen moet gelden.

Toch had de regering dit laatste behoren te doen; zij heeft immers ingevolge de EEG-resolutie van december 1961 de verplichting op zich genomen de gelijke beloning voor mannen en vrouwen eind december 1964 te verwezenlijken. In die resolutie staat nadrukkelijk dat bij bepaling van een minimuminkomen geen verschil naar sekse mag worden gemaakt.

De thans door het College van Rijksbemiddelaars uitgevaardigde beschikking geldt alleen voor mannelijke werknemers. In het advies van de Stichting van de Arbeid hebben de werknemersvertegenwoordigers gesteld dat de garantie voor het minimuminkomen ook zou moeten gelden voor vrouwelijke werknemers, op dezelfde wijze als voor de mannen.

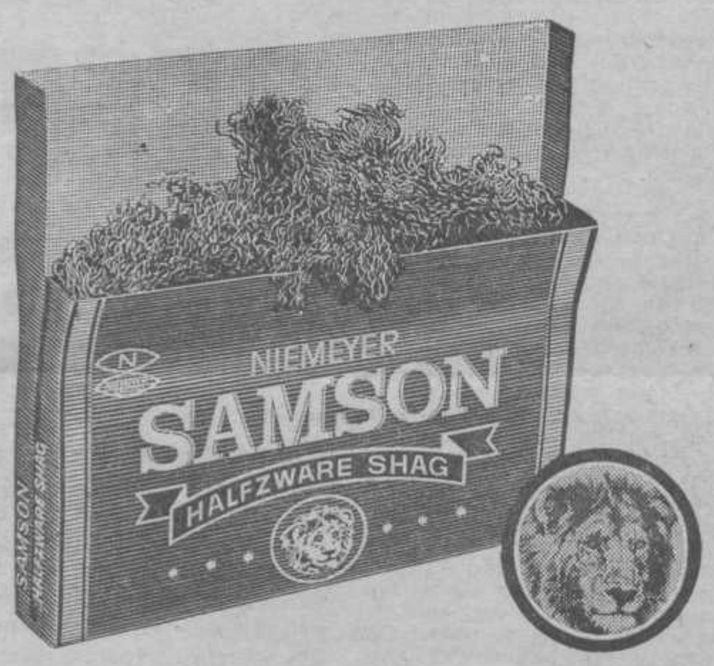
Gezien de verplichting van de regering krachtens de EEG-resolutie, had men mogen verwachten dat deze garantie tenminste voor in gemengde functies werkzame vrouwen van toepassing zou zijn.

Het is dan ook onbegrijpelijk dat de minister in zijn brief aan het CvR geen aandacht heeft geschonken aan de vrouwelijke werknemers.
De bij het NVV aangesloten bonden zullen echter wel degelijk aandacht besteden aan het minimuminkomen van de vrouwen.

De overlegorganen in de metaalindustrie hebben inmiddels al besloten het minimuminkomen voor mannen én vrouwen te doen gelden. Want in de c.a.o.'s was reeds vastgesteld dat dit inkomen voor mannelijke en vrouwelijke werknemers vanaf 23 jaar zou gelden.

Lekkere verse Samson Shag is zijn geld dubbel waard!

De pittige, zachte, half-zware Samson rolt prettig en is lang van draad. Het plastic pak houdt de Samson Shag vers. Samson half-zware, de koning van de shag.

SAMSON

NIEMEYER HALF-ZWARE SHAG

68-2

Kijk goed uit met

MAKELAARS-PROVISIE!

De rechtbank in Den Haag heeft uitgemaakt dat men slechts makelaarsprovisie is verschuldigd, wanneer men de behartiging van zijn belangen uitdrukkelijk aan een makelaar heeft opgedragen. Wees daarom waakzaam!

Wie een huis koopt of verkoopt, weet dat daarbij een notaris moet worden ingeschakeld. Hij weet ook dat de werkzaamheden van die notaris betaald moeten worden. Koper en verkoper plegen af te spreken wie van hen dat doet; meestal is het de koper. Deze afspraak pleegt in de (voorlopige) koopakte te worden vastgelegd en daarover ontstaan dan ook weinig problemen.

Helaas ziet men vaak over het hoofd dat er wél problemen kunnen rijzen omtrent de provisie van de makelaar. Wij stellen hierbij voorop dat het bij de verkoop van een woning geenszins verplicht of noodzakelijk is een makelaar in te schakelen — dit dus in tegenstelling tot de notaris.
De makelaar speelt pas een rol indien iemand hem een bepaalde opdracht geeft. Zo kan degene die een huis te verkopen heeft, aan een makelaar opdragen te proberen dat huis zo voordelig mogelijk te verkopen. Dat bespaart die eigenaar alle moeite van het adverteren, bezichtigen en onderhandelen.
Anderzijds kan iemand die zich een eigen huis wil aanschaffen, de bemiddeling inroepen van een makelaar om voor hem naar een geschikte woning uit te kijken.

PERCENTAGE BEKEND

Het spreekt vanzelf dat ieder die aan een makelaar een dergelijke opdracht geeft, daarvoor moet betalen. De hoogte van het makelaarshonorarium (provisie, courtage) is meestal afhankelijk van de koopsom. Die percentages zijn niet geheim, zodat de opdrachtgevers tevoren kunnen weten waar zij aan toe zijn.
De moeilijkheid is echter dat makelaars gaarne provisie ontvangen zowel van de koper als van de verkoper; óók in gevallen waarin zij daar geen recht op hebben. Natuurlijk mag een makelaar van beide partijen provisie eisen, indien hij van de verkoper opdracht had ontvangen het huis te verkopen en dan aan die opdracht voldoet door het te verkopen aan iemand die hem had opgedragen naar een woning uit te zien.
In een dergelijk geval immers zijn beide partijen opdrachtgever.

Maar meestal liggen de verhoudingen anders. Dan meldt zich bij voorbeeld een onbekende gegadigde naar aanleiding van een door de makelaar geplaatste advertentie. Als die gegadigde, na bezichtiging van het pand en nadat overeenstemming over de prijs is bereikt, tot koop besluit, is daardoor nog geen enkele rechtsband tussen hem en de makelaar ontstaan. Hij heeft die makelaar immers geen enkele opdracht gegeven!
Het zou onlogisch zijn als deze koper de makelaar provisie verschuldigd zou zijn, terwijl toch die makelaar niets anders gedaan heeft dan de opdracht van de verkoper vervullen en diens belangen behartigen.
Desondanks heeft de NBM (Nederlandse Bond van Makelaars) per 1 juli 1965 tarieven afgekondigd, welke van een geheel ander principe uitgaan.
Aangezien het merendeel der Nederlandse makelaars, behalve de Amsterdamse, van de NBM lid zijn, is het de moeite waard hier te signaleren dat ie leden van de NBM volgens die nieuwe tarieven provisie zullen vorderen zowel van koper als van verkoper, ook indien slechts één van hen opdrachtgever is.

Wij van onze kant willen onze leden adviseren op dit punt waakzaam te zijn. Makelaarsprovisie is slechts verschuldigd door degene die de behartiging van zijn belangen uitdrukkelijk aan een makelaar heeft opgedragen, hetgeen onlangs ook door de rechtbank in Den Haag is uitgemaakt. In twijfelgevallen doen onze leden er goed aan eerst even advies te vragen aan het Bureau voor Arbeidsrecht alvorens zich vast te leggen.

Dertig percent van Surinames nationale inkomen is van de bauxiet afkomstig. De winning geschiedt in open mijnen.
Geheel rechts: Rubber tappen uit wilde rubberbomen.
Onder: Zo hartelijk gaat het in Suriname toe. Met een krans van rode bloemen verwelkomt het bestuur van de Paranam Werknemers Bond NVV-bestuurder Van Tilburg.

NVV-secretaris W. F. van Tilburg, die zich in het verbondsbestuur in het bijzonder met internationale aangelegenheden bezighoudt, heeft een bezoek gebracht aan Suriname en de Nederlandse Antillen. Op deze pagina's vertelt hij van zijn ervaringen in Suriname, dat hij op uitnodiging van de vakbeweging aldaar bezocht.

SURINAME

Hard werken om land tot economische ontwikkeling te brengen

Met een brede glimlach overhandigde de minister-president, de heer J. A. Pengel, mij een flesje met een donkere vloeistof. 'De eerste aardolie die in ons land is gevonden,' zei hij met grote voldoening. Ik sprak de hoop uit dat deze unieke deciliter door miljoenen tonnen zou worden gevolgd. En die wens was gemeend, want Suriname heeft een verbreding van zijn economische basis hárd nodig.

Het vinden van olie veroorzaakte een grote opwinding in Suriname, want dit was wel het laatste wat men had verwacht. Immers, de proefboringen van een Franse maatschappij waren destijds op niets uitgelopen. 'Er zit geen olie in Suriname,' zeiden de Fransen. En nu was deze kostbare vloeistof bij een dood wone boring naar water omhooggekomen!

Dat gebeurde bij Calcutta, een nederzetting in het noorden van Suriname en thans wacht men in spanning op het antwoord op de vraag: zal de hoeveelheid groot genoeg zijn voor een gunstige exploitatie? Dat zullen we binnen afzienbare tijd weten, want de BPM heeft een concessie aangevraagd om proefboringen te mogen verrichten. Men houdt al rekening met de mogelijkheid dat de olielagen zich tot onder de zee uitstrekken.

Een andere vraag is wie de zaak moet exploiteren. Het ligt m.i. voor de hand dat men daartoe een (behoorlijk) contract met een gerenommeerde maatschappij afsluit, omdat de overheid zelf de middelen ontbreken.
Het is gevaarlijk zich in dagdromen te verliezen, maar 't is wel begrijpelijk dat de verwachtingen t.a.v. de olievondst hoog gespannen zijn. Want hier kunnen kansen liggen voor de werkgelegenheid, vooral wanneer men denkt aan de stichting van nevenbedrijven voor de verwerking van olieprodukten.

Op het ogenblik is de economie van Suriname nog uiterst eenzijdig, want de voornaamste bron van arbeid en inkomen is nog altijd de bauxietwinning en -verwerking, die 30 pct. van het nationale inkomen levert.

Ik had het genoegen de eerste produktie van aluminium te zien in een smelterij van de Suralco, een Amerikaanse onderneming. Deze smelterij bij Paranam is in oktober jl. door koningin Juliana geopend en geldt als de modernste ter wereld.
Voor de verwerking van bauxiet tot aluinaarde en vervolgens tot aluminium is enorm veel elektriciteit nodig. Dit leidde vooraf tot de aanleg van het Brokopondo Stuwmeer en de elektrische centrale bij Afobaka, een werk dat de Suralco voor haar rekening heeft genomen krachtens de Brokopondo-overeenkomst. Van de geproduceerde energie — ongeveer 1,1 miljard kWu — wordt jaarlijks 80 miljoen kWu ter beschikking van Suriname gesteld.

De produktie van de bauxietverwerkende bedrijven kan slechts worden opgevoerd wanneer er meer elektrische energie beschikbaar komt. Er bestaan dan ook plannen voor de aanleg van andere waterkrachtwerken in de Saramacca- en de Corantijn-rivier. Laatstgenoemde centrale, het Kabalebo-project, zal tien maal het vermogen van die bij Afobaka krijgen.

De Nederlandse Billiton Maatschappij wint alleen bauxiet. Een deel daarvan gaat naar Suralco voor verwerking. Maar de Billiton is bezig met de bouw van een aluminiumfabriek te Delfzijl, die men binnenkort is bedrijf hoopt te stellen.

Intussen zijn er in N.W.-Suriname nog andere rijke vindplaatsen van bauxiet ontdekt. De aanwezige hoeveelheid wordt getaxeerd op 350 miljoen ton. Ze is echter nog niet exploitabel om de eenvoudige reden dat deze streek nog ontoegankelijk is. De vindplaatsen moeten eerst bereikbaar worden gemaakt, hetgeen grote investeringen zal vergen ten behoeve van de infrastructuur van het land (wegen, waterwegen, spoorwegen)

Men moet nl. niet uit het oo verliezen dat 90 pct. van Surinam bedekt is met schier ondoordring bare bossen. Om b.v. het binnen land te kunnen onderzoeken, het nodig expedities uit te zen den, die op strategische punte vliegveldjes aanleggen. Vandaar uit wordt dan het land verken Voor mijn bezoek aan Surinam waartoe ik was uitgenodigd doo de Paranam Werknemers Bon (bauxiet), had ik kennis genome van een initiatief van de zijde va de Nederlandse ondernemers t het stichten van een organisati voor de vestiging van nieuwe e uitbreiding van bestaande bedrij ven. Dit zou dan dienen te ge schieden in samenwerking met d Industrie Adviesraad voor Surina me en de Nederlandse Antille In beginsel moet een dergelijk opzet m.i. worden toegejuich want het is absoluut noodzakelij om tot een verbreding van d economie van deze gebieden t komen. De initiatiefnemers ver langen echter dat de Nederlands regering voor *f* 50 miljoen garan

GEEF DIE M... EEN KA...

Dagelijks melden zich méér vluchtelingen aan de grenzen van vrij Europa. Het zijn mensen die wij zo kort mogelijk in de demoraliserende omgeving van het vluchtelingenkamp willen laten en zo snel mogelijk willen vervoeren naar een veilige haven, een nieuw vaderland, een nieuwe toekomst.

Voor dit vervoer willen wij met grote nadruk uw aandacht vragen. Dat geschiedt door ICEM, het Intergouvernementeel Comité voor Europese Migratie, gevestigd te Genève. Bij deze operationele organisati zijn 30 regeringen aangesloten waaronder Nederland.
Dit vervoer van vluchtelinge nu dreigt door gebrek aan mid delen te stagneren. Om t voorkomen dat vluchtelinge niet kunnen worden vervoer naar de landen van definitiev bestemming — hun laatst kans op een menselijk bestaa — moet er een fonds worde geschapen, dat ten doel heef vertragingen in het vluchte lingenvervoer in de onmiddel lijke toekomst te voorkomen.
Deze vertraging, die vooral d laatste jaren in ernstige mat

VECHT VOOR TOEKOMST

Tientallen bonden, maar nog geen enkele c.a.o.!

Er zijn in Suriname tientallen vakbonden en er valt een levendige activiteit te constateren, maar... de eerste collectieve arbeidsovereenkomst moet in dat land nog altijd worden afgesloten.
Opmerkelijk is de grote versnippering van organisaties in Suriname, al dient gezegd dat er wel een verlangen naar grotere eenheden bestaat.

Veruit de belangrijkste organisatie is de Surinaamse Werknemers Moederbond, een vakcentrale waarbij een twintigtal bonden zijn aangesloten, waarvan er zo'n vijftien een gezonde activiteit aan de dag leggen.
Zoals te verwachten is, zijn de voornaamste van deze bonden de mijnwerkersbonden die het personeel werkzaam bij de winning en verwerking van de bauxiet organiseren. Met elkaar tellen ze 2700 leden. Ze ontlenen hun namen aan de plaatsen waar de bauxiet wordt gewonnen: Paranam Werknemersbond, de Moengo- en de Billiton Mijnwerkersbond.
Dan is er een vakbond van het personeel van Bruynzeels houtverwerkende industrie met 600 leden en een van de arbeiders die op het landbouwproject Wageningen werken (500 leden).
De organisatiegraad is vrij hoog: ongeveer de helft van de werknemers is lid.

Voegt men bij de reeds genoemde nog een aantal andere organisaties, dan komt men voor de Moederbond — de vakcentrale dus — op een totaal van 5500 leden.
Maar daarmee zijn we er nog niet. Want er zijn nog zo'n twintig verschillende soorten van organisaties van overheidspersoneel, verenigd in de SOL, de Surinaamse Organisatie van Landsdienaren. Verder nog wat onafhankelijke organisaties.
Er is in Surinam ook een confessionale organisatie, die volgens bepaalde publikaties in Nederland nogal wat te betekenen zou hebben: de PWO, de Progressieve Werknemersorganisatie. Volgens ter plaatse ingewonnen inlichtingen omvat de PWO 8 à 10 bonden met ongeveer 600 leden, benevens een aantal individuele leden. Gezien de verhoudingen is er in Suriname geen enkele behoefte aan confessionele vakbonden.
De versnippering van de vakbeweging is een voor Nederlandse begrippen wonderlijke situatie, die doet denken aan het prille begin van de vakbeweging in ons land. Het is me echter wel duidelijk geworden dat de omstandigheden het ontstaan van kleine groeperingen in de hand werken. Men denke alleen maar aan het ontbreken van voldoende communicatiemiddelen.

CONCENTRATIE NODIG

Toch is het noodzakelijk dat men in Suriname tot grotere eenheden komt en ik heb bij mijn bezoek niet nagelaten daar een lans voor te breken. Er is op dit gebied trouwens al wat gaande, want de drie mijnwerkersbonden — de belangrijkste van Suriname — hebben zich verenigd in een federatie, die op haar beurt deel uitmaakt van de Caraïbische Federatie van Mijnbonden. Deze laatste is aangesloten bij het Internationale Beroepssecretariaat van Metaalbewerkers.
Dat is de enige internationale band. Naar mijn mening zal de Surinaamse Moederbond er goed aan doen aansluiting te zoeken bij het Internationaal Verbond van Vrije Vakverenigingen. Als vakcentrale hoort deze organisatie daar deel van uit te maken.
Voorzitter van de Moederbond is de heer J. A. Pengel, die daarnaast niet alleen minister-president van Suriname is, maar ook de portefeuilles van Algemene Zaken, Binnenlandse Zaken en Financiën beheert. Waarnemend voorzitter — de man belast met de dagelijkse leiding — is thans de heer F. G. v. d. Leeuw, naast premier Pengel een der topfiguren in de vakbeweging en tevens voorzitter van de Paranam Werknemersbond. Hij maakte deel uit van de groep Surinaamse vakbondsbestuurders die in 1962 een stage bij de drie Nederlandse vakcentrales doorliepen.

VEEL OPGESTOKEN

Het was interessant te constateren dat deze bestuurders zich de in Nederland opgedane ervaring zeer ten nutte hebben gemaakt, en uit hun mond te vernemen dat ze veel aan de voorlichting hebben gehad. Van premier Pengel hoorde ik dat op de Surinaamse begroting andermaal een bedrag is uitgetrokken om tien vakbondsbestuurders in Nederland een stage te laten lopen.
De scholing van vakbondsbestuurders is namelijk een groot probleem. Stellig telt de Surinaamse vakbeweging bekwame figuren die een juist begrip van vakbondsactiviteit en van de samenwerking met de werkgevers hebben. Maar hun aantal is te gering.
De verhouding werkgevers-werknemers is in Suriname goed, zo is mij vele malen van beide kanten verzekerd. Dat is stellig verheugend, maar minder aangenaam is dat de werkgevers uit deze goede verhouding concluderen dat er daarom volstrekt geen behoefte aan collectieve arbeidsovereenkomsten zou bestaan.
In heel Suriname bestaat geen enkele c.a.o. en aldus blijven de werknemers afhankelijk van de gunsten van de werkgevers in plaats dat zij een rechtspositie hebben, vastgelegd in een c.a.o. Terwijl een c.a.o. bovendien de principiële erkenning van de vakorganisatie inhoudt, dus de organisatie waarmee men van werkgeverszijde zegt zo'n goede verhouding te hebben!
Waar de werkgevers angst voor hebben, is een 'vakbeweging uit de Amerikaanse school', een angst waar ook de Surinaamse regering niet vrij van is, gezien het feit dat een Amerikaanse vakbondsbestuurder onlangs de toegang tot het land werd ontzegd.
Doch met dit al houdt het afwijzen van c.a.o.'s een ernstige miskenning in van de jonge Surinaamse vakbeweging, die al meermalen blijk heeft gegeven een juist inzicht in haar taak te hebben en verantwoordelijkheid te kunnen en willen dragen.

W. F. van Tilburg

zal staan voor niet-economische (lees=politieke) risico's. Waar het hier geen vreemd land, doch een rijksdeel overzee betreft, doet deze eis me wel eigenaardig aan.
De voornaamste landbouwcultuur is die van de rijst, welke stellig kan worden uitgebreid en geïntensiveerd. Daartoe zal men nog grote gebieden van het land moeten ontsluiten. Een plaats als Wageningen, waar een groot rijstproject is opgezet, is in de regentijd praktisch van de rest van de wereld afgesloten. Juist daar in Wageningen drong een ander probleem zich sterk aan me op. De plaats telt 2700 inwoners, van wie 1500 kinderen. De oudste inwoner is 40 jaar. De rijstcultuur is de enige werkgelegenheid en kan slechts 800 mensen emploi bieden.

Wanneer men bedenkt dat de bevolkingsaanwas van Suriname 4 pct. bedraagt, dan is het duidelijk dat de werkgelegenheid een ernstig vraagstuk is. De bevolking bedraagt 300.000 zielen, van wie de helft jonger dan 16 jaar is. Er moet werk komen voor de opgroeiende jeugd en nu reeds bedraagt de werkloosheid 6 à 9 pct.

Met het aantrekken van grote industrieën zal men deze zaak niet oplossen, omdat deze de neiging hebben steeds minder arbeidsintensief te worden. Nodig zijn kleine arbeidsintensieve bedrijven. De Stichting Industrieontwikkeling Suriname (SIOS) en de Vakschool voor Volwassenen streven ernaar de mogelijkheden voor vestiging en ontwikkeling van kleine industrieën te scheppen.

INDUSTRIEPARK

Zo is er een industriepark gesticht, met een constructiewerkplaats, bedrijven voor de bewerking van hout en aluminium, en de fabricage van verf en de verwerking van vleeswaren.
Het zijn kleine bedrijfjes, die, wanneer ze eenmaal marcheren, door particulieren worden overgenomen. Industrieontwikkeling en scholing van werkkrachten gaan zo hand in hand. Er zijn dank zij dit systeem reeds een vleeswarenen een verffabriek tot stand gekomen.
In de landbouw vindt men ook iets van deze aard. Bij Santo Boma is een proefbedrijf van 250 hectare voor de cultuur van Surinaamse bananen (bacoven) opgezet. Hier worden landbouwers opgeleid, die dan zelfstandig een bedrijf van 4 of 5 hectare kunnen beginnen. Hun produkten worden door het proefbedrijf gekocht, verpakt en verscheept. Ook deze zaak loopt en het streven is nu gericht op een cultuur die zo'n 1200 hectare beslaat. Nu gaat men aandacht wijden aan de cacao en de citruscultuur.

Ziehier in korte trekken enkele facetten van Surinames streven tot ontwikkeling van de eigen economie. In zekere zin is dit nog een wereld van en voor pioniers: de mogelijkheden zijn er, maar er moet nog hard worden gewerkt om ze te realiseren.

MENSEN ANS!

organisatie angesloten, d.
chtelingen k aan midn. Om te chtelingen n vervoerd definitieve n laatste jk bestaan ds worden doel heeft t vluchteonmiddelrkomen.
vooral de stige mate

is gaan optreden, veroorzaakt onnoemelijk leed: Wij mogen niet toestaan, dat deze situatie voortduurt en zelfs verergert, wat bij uitblijven van hulp een zekerheid is.
Daarom komt er in Nederland een campagne, gebaseerd op de uitgifte van 'postzegels-vluchtelingenvervoer' met toeslag, die gedurende de maand februari door PTT aan het publiek verkocht zullen worden.

Wij, als vakbeweging, staan volkomen achter deze actie en bevelen haar van harte bij onze leden aan!

WERKKRING OP VAKANTIEOORD

Op de volgende vakantieoorden van de Stichting Vakantieverblijven

Troelstra-oord te Beekbergen
Evert Kupersoord te Amersfoort
Troelstra-oord te Egmond aan Zee
Dellenhove te Epe (Gld.)
Waayenberg te Epe (Gld.)
't Nijehuus te De Lutte (Ov.)
Op den Dries te Slenaken
De Koger Hoop te De Koog (Texel)
't Reggehuus te Ommen
Hesselte te Havelte (Dr.)

kunnen in de huishoudelijke dienst worden geplaatst:

enige medewerksters

Voor meisjes vanaf 17 jaar ligt hier een aantrekkelijke werkkring in een fraaie omgeving. Goede sociale voorzieningen met mogelijkheden voor zowel een jaar- als een seizoenbetrekking. Voor de medewerksters die 'intern' zijn, staat een eigen kamer ter beschikking.

Tevens zoeken wij voor een aantal oorden nog enige

koks en leerling-koks

Sollicitaties kunnen worden ingezonden aan het bureau van de Stichting Vakantie Verblijven, postbus 8110 te Amsterdam-West, onder vermelding van eventuele voorkeur voor een bepaald vakantieoord.

WEST SIDE

DE POPULAIRE AMERIKAANSE SPIJKERBROEKEN

13¾ OZ WEIGHT

* van ijzersterke, extra zware kwaliteit Denim
* laag op de heup gesneden
* fully sanforized... dus krimpvrijt en
* voor die kwaliteit verrassend laag in prijs

Het nieuwe gezicht van Canada..... staal en beton, hoogovens, raffinaderijen en fabriekscomplexen. Daar achter tienduizenden vierkante kilometers ongerept natuurschoon. En er onder..... onmetelijke bodemschatten! Het zijn de ingenieurs en electriciens,de bouwvakkers en bankwerkers, de constructeurs en instrumentmakers die deze natuurlijke rijkdommen in welvaart omzetten. In persoonlijke welvaart! Canada's industrialisering betekent n.l. voor technici, voor ervaren vaklieden promotiemogelijkheden..... vooruitgang..... voorspoed. Lees in welke mate zij daar nu reeds van profiteren!

méér mogelijkheden dan mensen

Canada is bijna 300 x groter dan Nederland maar heeft slechts 1½ x zoveel inwoners. Canada ontwikkelt thans schier onuitputtelijke natuurlijke rijkdommen. Gevolg? Enorme tekorten áán... dus enorme kansen vóór technici, voor ervaren vaklieden. Goud op straat dus? Nog geen gram! Alleen de overvloed van toekomstmogelijkheden is gratis en... gereserveerd voor de hard werkende vakman!

tweede plaats wereldranglijst

Hard werken kan men overal... Wat betekent het echter in een land, dat na de Verenigde Staten het meest welvarend is? Twee van de drie Canadese gezinnen wonen in een eigen huis. Woningnood is onbekend. Bijna driekwart van alle gezinnen rijdt in een eigen wagen. Onderwijs is gratis tot aan de universiteit. De staat verleent credieten voor de oprichting van kleine bedrijven. Een sprookjesland dus? Geen sprake van... een jonge natie, waarin veel vakkennis plus vroeg opstaan in veel voorspoed kan worden omgezet!

u wilt meer weten?

U wilt méér weten over de positie, de verdiensten, de sociale voorzieningen, de toekomstmogelijkheden van uw collega's in Canada? Vul de coupon in en u heeft alle informaties binnen een paar dagen thuis!

CANADA

land vol toekomstmogelijkheden

Canadese Ambassade, Visa-afdeling,
Carel van Bylandtlaan 12, Den Haag.

Deze coupon uitknippen en zenden naar nevenstaand adres voor het verkrijgen van uitgebreide dokumentatie over Canada.

naam:_____

beroep:_____

adres:_____

woonplaats:_____ NV 7

Uw eigen spaarbank blijft groeien

De volgende nieuwe bijkantoren van de Algemene Spaarbank voor Nederland zijn geopend:

Alkmaar, Westerweg 326, geopend woensd. en donderd. 2-3 en 7-8 u.

Alkmaar, Leeuwenbekstr. 7, geopend wo., vrij. 19-21 uur.

Breskens, Ph. van Kleefstr. 47, geopend vrij. 7-8 uur.

Drachten, Fabriekslaan 44, geopend wo. 7-8 uur.

Franeker, Fonteinstr. 1, geopend wo. 6.30-7.30 uur.

Grouw, 2de Oosterveldstr. 18, geopend do. 19-20 uur.

Harderwijk, Bibliotheek De Boekanier, ma. t/m za. (behalve wo.) 9-12 en 14-18 uur.

Heerenveen, Compagnonstr. 13. Dit kantoor vervangt het bijkantoor, adm. Broers, in Heerenveen.

Nieuwenhoorn, Roosenhoeklaan 39. Afhaaldienst.

NVV 1906-1966 uit een ver en nabij verleden

Reeds kort na de verraderlijke Duitse inval begonnen de bezetters met de stelselmatige vernietiging van de vrije vakbeweging. Het bestuur van het NVV werd weggestuurd en een NSB'er tot 'commissaris' benoemd. Verschillende bondsbestuurders namen hun ontslag, anderen werden ontslagen. De pogingen de Nederlandse vakbeweging om te vormen naar Duits model, leidden in 1942 tot de stichting van het Nederlands Arbeidsfront. Het gevolg was een uittocht van bezoldigde bestuurders en leden, waartoe het oude NVV-bestuur het parool had gegeven.

De gruwelijke uitroeiing der joden welke het nationaalsocialisme nastreefde, sloeg diepe wonden in de rijen van hen die vroeger tot de NVV-bonden behoorden. Men moet het zelfs zo stellen dat de Duitsers de beroemde Algemene Ned. Diamantbewerkersbond, de ANDB, bijna geheel hebben uitgemoord. Ook de toenemende deportaties van arbeidskrachten naar Duitsland kostten velen het leven.

Slechts één NVV-bond kon in deze zwarte jaren, althans ten dele, in vrijheid zijn werk voortzetten. Dat was de Transportarbeidersbond, die zich in de oorlog onder wel zeer bijzondere omstandigheden heeft ontplooid. In Londen had zich een bestuur gevormd, dat het opnam voor de belangen der zeevarenden. De mannen van de Nederlandse koopvaardij vervulden in de oorlog een grote, heldhaftige rol. Het was van groot belang dat hun eigen organisatie hen in die zware tijd kon bijstaan.

Reeds in het begin der bezetting verscheen illegaal het blad 'de Vakbeweging' waarin bijdragen van vooraanstaande vakbondsbestuurders verschenen. Het blad riep de werknemers op uit de genazificeerde vakbeweging te treden. Later verscheen 'Paraat', gesticht op initiatief van Woltz en H. Oosterhuis van de Fabrieksarbeidersbond en met financiële steun van het door Evert Kupers beheerde fonds voor de illegale vakbeweging. Behalve nieuws uit Londen bracht het artikelen over de toekomstige vakbeweging.

Volgende aflevering: Herstel en vernieuwing

GEWELDIGE BOOR-BUITENKANS

(om meteen van te profiteren)

Als u nú een Black & Decker boormachine koopt, krijgt u een

HORIZONTALE BOORSTANDAARD CADEAU

(waarde f 13,–)

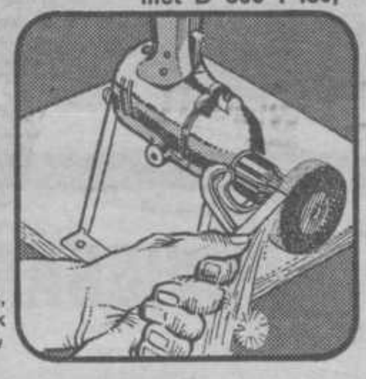
Dàt is boren. dàt is boffen, dàt is geld verdienen! De beste boormachine die er bestaat en dàn nog een prachtige boorstandaard tóe. Daar zet u uw boormachine in en u kunt scharen, beitels en ander gereedschap slijpen, u kunt hout en metaal schuren, u kunt ontroesten en nog veel meer. Handig, praktisch, makkelijk. En die stabiele prachtstandaard krijgt u zomaar voor niets - bij elke Black & Decker boormachine. Een uniek aanbod. Een meevaller die misschien nooit meer terug komt. Maak er gebruik van. Verdien f 13,–

Dit zijn de Black & Decker boormachines waaruit u kiezen kunt:

D 400 - 6 mm - 250 watt	f 59,50
D 500 - 8 mm - 270 watt	f 89,–
D 700 - 8 mm - 290 watt	f 114,–
D 800 - 8 mm - 310 watt	f 144,–
D 900 - 13 mm - 350 watt	f 159,–
D 520 - 2 toeren - 8 mm - 270 w. -	f 139,–
D 720 - 2 toeren - 10 mm - 290 w. -	f 169,–
D 820 - 2 toeren - 10 mm - 310 w. -	f 199,–
D 535 - complete set in mooie doos; met D 500	f 130,–

DIT AANBOD - UIT-DUIZENDEN GELDT VAN 8 JANUARI TOT 1 MAART

* Stuur ons uw aankoopbon toe. (N.B. Uw naam en adres, aankoopdatum, prijs en type boormachine moeten duidelijk leesbaar zijn!) Daarna ontvangt u van ons omgaand uw gratis boorstandaard en de aankoopbon retour.

Black & Decker

Fabrieks-servicestations Vasteland 18-26, Rotterdam, 010-11.56.80, Andreas Schelfhoutstraat 15-17, Amsterdam, 020-15.34.66

Onze leden kunnen weer een advertentie plaatsen in de rubriek 'Vakantiewoningruil'. Al enige jaren hebben honderden bondsleden daar een prettige, betaalbare vakantie aan te danken.

De opzet is heel eenvoudig. Door de advertentie legt men contact met een ander gezin. In een overeen te komen periode trekt men in elkaars woning, zonder dat er kosten aan zijn. Vele vakbondsleden hebben ervaren dat men op deze wijze zijn vakantie bijzonder goed kan besteden. De ervaring leert dat een advertentie in de volgende vorm 't best is:

Aangeboden: woning in 't Gooi (5 sl.pl.) bij bos en hei. **Gevraagd:** woning dicht bij zee voor echtp. met 3 kinderen (8, 6 en 4 j.) van 9 t.m. 23 juli. J. Bondslid, Welvaartstr. 7 te Blaricum.

Voorwaarden

- *In de rubriek 'vakantiewoningruil' worden alleen advertenties van bondsleden opgenomen. Géén aanbiedingen van pension of huur.*
- *Advertenties uitsluitend zenden aan: NVV, afd. Vakantiewoningruil, postbus 8110, Amsterdam*
- *Sluit 6 postzegels van 18 ct. in uw brief. Plak niets op een briefkaart.*
- *De redactie is niet verantwoordelijk voor de via de rubriek ontstane contacten.*

Brand in suikerwerkfabriek te Harlingen

Suikerwerkfabriek Frisia te Harlingen, waar een groot deel van onze leden uit Harlingen en omgeving werken, is door een felle brand in de opslagplaatsen van gereed produkt en verpakkingsmateriaal getroffen.
Door het beperkt blijven van de brand tot de opslagruimten, is de produktie wel enigszins verstoord door gebrek aan verpakkingsmateriaal, maar kan verder gelukkig normaal doorgang vinden.
Direct na de brand, die op 11 januari in de avond ontstond, zijn maatregelen genomen om zo snel mogelijk de verloren gegane voorraad, voornamelijk snoepgoed, weer aan te vullen. Het bedrijf moet voortdurend over een aanzienlijke voorraad suikerwerkprodukten kunnen beschikken om te voldoen aan de vraag van de binnenlandse afnemers.

De vraag naar 'neutraal' of voor een bepaalde gebeurtenis bestemd snoepgoed ontstaat namelijk pas vrij kort voor feestelijkheden, zoals Sint-Nicolaas, paasdagen, kermissen e.d., of zoals binnenkort b.v. de vraag naar 'oranjesnoep' in verband met de huwelijksfeesten van het prinselijk paar.
Er wordt dan ook met man en macht gewerkt aan de voorraadvorming om straks aan de vraag te kunnen voldoen.
Belemmerend werkt hierbij het gebrek aan opslagruimte.

Hoewel de gevolgen van de brand veel groter hadden kunnen zijn, betekent het toch wel overlast met aanzienlijke schade (naar schatting meer dan 1 miljoen gulden), waarvoor naar verluidt het bedrijf was verzekerd.

Nederlandse bakkers presenteren oranjestoeten

In de 'Bakkerswereld' van 20 januari jl. werd aangekondigd dat er een landelijke actie ontketend zal worden, in verband met het komende huwelijk van prinses Beatrix met de heer von Amsberg. Er komt voor deze gelegenheid een speciaal Oranjebrood. Onder deze naam verschijnt er een nieuwe broodsoort in bolvorm, welke gemakkelijk in de produktie ligt en dus niet te bewerkelijk is.

Het initiatief van deze actie werd genomen door de heer Verveld en het werd al spoedig overgenomen door een aantal bakkers uit Amsterdam.
Aanvankelijk was men van plan deze oranjestoeten-actie alleen in Amsterdam te houden. Er is evenwel besloten om dit idee landelijk te gaan verwezenlijken. Op deze wijze gaat de Nederlandse bakkerij meedoen om de feestlijkheden luister bij te zetten. De bedoeling is om reeds op de dag van ondertrouw, 17 februari a.s., de 'oranjestoeten' aan de Nederlandse consumenten te presenteren.

Invriestoeslag verlaagd

Blijkens mededelingen in de vergadering van het Produktschap voor Vee en Vlees heeft naar opvatting van de regering het omvangrijk gebruik maken van het invriezen van varkens met een toeslag van *f* 0,40 per kg uit het Landbouwegalisatiefonds (er werden in de 1ste week van januari reeds 15.000 varkens ingevroren) de varkensprijs doen stijgen.
Als gevolg van het overleg tussen de minister van Landbouw en het PVV is de invriestoeslag daarna gebonden aan het prijspeil. Vastgesteld werd dat bij een lagere prijs dan *f* 2,50 per kg geslacht gewicht een toeslag van *f* 0,30 zal gelden en bij een prijs tussen *f* 2,49 en *f* 2,55 per kg een toeslag van *f* 0,25.
Bij een nog hogere varkensprijs geldt geen toeslag meer, wat in de week van 17 t/m 22 januari reeds het geval was, omdat de prijs door de inkooporganisaties was vastgesteld boven *f* 2,54 per kg.

Mooi succes!

Het personeel van een suikerverwerkende industrie te Baarn is bijzonder tevreden over onze afdelingssecretaris aldaar, vriend D. Hovius.
De directie van het betreffende bedrijf bleek niet bereid te zijn om de werknemers de 2x1 pct. extra-uitkering 1965 te betalen. In zo'n geval ligt het voor de hand dat de vakbond wordt ingeschakeld, vandaar dat Hovius werd gevraagd om dit moeilijke en lastige karwei aan te pakken. Onze man in Baarn bleek zonder meer bereid om daadwerkelijk aan te tonen dat de bond ook in moeilijke situaties de belangen der werknemers verdedigt! Wat niemand van het personeel had durven hopen, gebeurde! Na een onderhoud met de directie kon Hovius het personeel geruststellen met de mededeling dat de extra-uitkering van 2 pct. alsnog werd uitbetaald.
Reactie van het personeel: Namens allen onze dank aan Hovius voor het werk dat hij met groot succes voor ons heeft gedaan!!

ADVIESAANVRAAG OVER ONDERNEMINGSRADEN

Positie werknemers nader bezien

Na een adviesaanvraag in februari 1965, betreffende de suggesties die de commissie-Verdam heeft gedaan om de Wet op de Ondernemingsraden te herzien, heeft de regering zich opnieuw tot de Sociaal-Economische Raad gewend.
De staatssecretaris van Sociale Zaken, dr. De Meijer, zegt in zijn brief aan de SER dat de aanleiding tot dit verzoek is de ontwikkeling die zich sedert de vorige adviesaanvraag heeft voorgedaan. Daarbij wordt gedoeld op de structurele wijziging die zich in de vorm van opheffingen, inkrimping of samenwerking met andere ondernemingen in het bedrijfsleven voltrekken en die de laatste tijd in meerdere mate ingrijpende gevolgen hebben voor de daarbij betrokken werknemers, met name wanneer het tot een massaal ontslag komt. (Denk aan de gebeurtenissen in Deventer, red.)
Aangezien deze ontwikkeling nog niet is beëindigd, is het niet uitgesloten dat dergelijke structurele wijzigingen zich ook in de toekomst nog zullen voordoen. De regering meent, dat hierdoor een nadere bezinning op de positie van de werknemers bij de bedoelde gebeurtenissen urgent is geworden.

In zijn brief herinnert de staatssecretaris er verder aan, dat in het voorontwerp van een wet tot wijziging van de Wet op de Ondernemingsraden (in het rapport van de commissie-Verdam) een bepaling is opgenomen, volgens welke de ondernemingsraad geraadpleegd moet worden omtrent de gevolgen voor de werknemers van alle ingrijpende maatregelen, zoals verplaatsing of opheffing der onderneming, alsmede uitbreiding of inkrimping der produktie en ingrijpende wijziging van de produktiemethoden. In verband met de nieuwe ontwikkeling zou de regering het op prijs stellen, indien de SER omtrent dit onderdeel van de voorstellen van de commissie-Verdam zo spoedig mogelijk een afzonderlijk advies zou kunnen uitbrengen.
Juist in verband met bovengenoemde adviesaanvraag is het interessant dat onlangs een overzicht is verschenen van het aantal voorlopig goedgekeurde reglementen van ondernemingsraden in de jaren '61 t.e.m. '64. Deze cijfers geven een indruk van het aantal ondernemingsraden dat in de afgelopen jaren is ingesteld.

BAKKERSBEDRIJF

Uit het overzicht blijkt dat in het bakkersbedrijf in februari 1954 ongeveer 99 bedrijven in aanmerking kwamen om daar een ondernemingsraad in te stellen. In de jaren '61 en '62 waren er 31 reglementen van ondernemingsraden goedgekeurd, welk aantal in 1963 en '64 met slechts één vermeerderde. Hierbij zij opgemerkt dat o.m. door concentratie en opheffing van bakkerijen er thans heel wat minder bedrijven zijn dan in 1954, waar een ondernemingsraad ingesteld zou moeten worden.

VLEESWARENINDUSTRIE

In de vleeswarenindustrie is de situatie aanzienlijk beter wat betreft het aantal ondernemingsraden. Eind 1954 kwamen 40 bedrijven voor een ondernemingsraad in aanmerking. In 1961 zijn 38 reglementen van reeds ingestelde ondernemingsraden goedgekeurd. In 1962 waren het er 39, in '63 was dit aantal 37 en in '64 nog 35. Deze geringe afname kan het gevolg zijn van concentratie of sluiting van vleeswarenfabrieken. In elk geval is het duidelijk dat in het overgrote deel van vleeswarenbedrijven waar een ondernemingsraad aanwezig behoort te zijn, er ook werkelijk een is ingesteld.

SUIKERVERWERKENDE INDUSTRIE

Ook in deze bedrijfstak is de situatie ten aanzien van het aantal bestaande ondernemingsraden niet ongunstig. Blijkens het overzicht van de SER-Bedrijfscommissie voor deze tak van industrie waren er in april 1953 circa 59 bedrijven waar een ondernemingsraad ingesteld zou moeten worden. In 1961 bleken er 40 ondernemingsraden te bestaan, welk aantal tot en met 1964 gelijk is gebleven.

Dit cijfermateriaal werd verzameld uit de gegevens van jaarverslagen van ondernemingsraden over 1964. Meer recente cijfers zijn op dit moment helaas niet beschikbaar. Evenmin is bekend hoe de cijfers liggen in de pluimvee verwerkende bedrijven.

De taak van de werknemersvertegenwoordiger in de o.-raad is het beleid te toetsen aan de belangen van de mensen.

Vastgelopen

Op 28 januari zijn ook de onderhandelingen over de c.a.o. vleeswarenindustrie vastgelopen op het vraagstuk georganiseerden / ongeorganiseerden. Ook de werkgevers in deze bedrijfstak weigeren een directe bevoordeling van vakbondsleden.

5-daagse in Den Haag

Met de bedrijven van Hus en Lensvelt werd overeengekomen dat de bezorgloze maandag zal worden gehandhaafd.
Ook voor de andere personeelsgroepen bij deze bedrijven zijn regelingen overeengekomen, terwijl voor de ploegendienst de invoering van de 5-daagse niet lang meer op zich zal laten wachten.
Verheugend is het dat het bij deze 2 bedrijven niet is gebleven. Zowel coöperatie 'De Volharding' als Steenbeeks bakkerijen hebben per 5 januari 1966 de vijfdaagse werkweek gerealiseerd, door middel van een bezorgloze dag.
Ook hier geldt dat voor andere personeelsgroepen regelingen zijn overeengekomen.

Anton Hunink

Voor de 10 personeelsleden van Anton Hunink, werkzaam in de fabriek te Sassenheim, is 1966 minder goed begonnen.
Naar de mening van de directie was het niet langer verantwoord een produktieplaats te Sassenheim te handhaven en per 29 januari 1966 zal deze fabriek dan ook worden gesloten.
Pleister op de wonde: 3 weken loon na sluiting van de fabriek. Wij hopen dat de betrokken werknemers er snel in zullen slagen elders werk te vinden.

Achterstallige loonsverhoging

Op 1 januari 1965 werd aan het slagerijpersoneel van Vroom en Dreesmann in Den Haag alleen de compensatie AOW van 2 pct. uitbetaald en niet, zoals elders, een loonsverhoging van 3 pct.
Contact met de bedrijfsleiding van Vroom en Dreesmann heeft ertoe geleid, dat alsnog over geheel 1965 deze 3 pct. zal worden uitbetaald.
Dit komt neer op 1½ weekloon voor het personeel werkzaam in de slagerij van Vroom en Dreesmann!

Prima vergadering in Wijhe

Op vrijdag 7 januari jl. hield afdeling **Wijhe** haar jaarvergadering en jaarwisselingsbijeenkomst. Op deze goed bezochte vergadering waren zelfs enige dames aanwezig.
De gebruikelijke jaarverslagen van de secretaris en penningmeester werden onder dankzegging aan de samenstellers goedgekeurd. De aftredende bestuurders **A. J. Kuiper** (voorzitter) en **L. J. Stap** werden beiden herkozen, terwijl **T. van Aefst** als opvolger van **C. Stienstra** in de kascommissie werd gekozen.
Na de pauze gaf assistent-bestuurder H. van Herk een overzicht van de onderhandelingen over de c.a.o. voor de vleeswarenindustrie. Bovendien behandelde hij het minimuminkomen en andere actuele vraagstukken.
Na een geanimeerde discussie kon afdelingsvoorzitter **A. J. Kuiper** deze prima geslaagde jaarvergadering besluiten, aldus het verslag van **G. H. Bouwmeester**.

Kindervoorstellingen te Amsterdam

De Amsterdamse Bestuurdersbond organiseert in april een tweetal voorstellingen voor kinderen (van NVV-leden) van 6 t.m. 13 jaar.
Het feestprogramma wordt verzorgd door toneelgroep 'Maskers' die het stuk 'Stad op Stelten' van Mies Bouhuys zal presenteren.
De eerste voorstelling wordt gegeven op 13 april 1966 in Marcanti, Jan van Galenstraat, en de tweede op 14 april in het Astoriatheater, Mosplein, Amsterdam-Noord. Het begint 's middags om 2 uur.
De toegangsprijs bedraagt 75 cent. Kaarten zijn verkrijgbaar op het afdelingskantoor, Vondelstraat 61, en bij de Bestuurdersbond, Frederiksplein 14.

Beat-show in Utrecht

De Jongerencommissie van het NVV organiseert in Utrecht een grandioze beat-avond!
Diskjockey Herman Stok presenteert speciaal voor de jonge NVV-beat-fans een non-stop-showprogramma dat 4 uur zal duren.
Medewerkers aan dit feest zijn:
The New Orleans Syncopaters,
The Torero's,
Conny van Bergen en
Ciska Peters.
Deze beatavond wordt gehouden op vrijdag 11 februari a.s. in Tivoli.
Toegangskaarten à ƒ 2,50 per persoon zijn verkrijgbaar aan het kantoor van de Utrechtse Bestuurdersbond, Maliebaan 41.

Zij die van ons heengingen

W. Alewijnse
Middelburg, op de leeftijd van 62 jaar;

G. Boer
Amsterdam, op de leeftijd van 61 jaar;

J. C. de Goeijen
Vaassen, op de leeftijd van 68 jaar.

Wij zullen hun nagedachtenis in ere houden.

Bijzondere jaarvergadering te Arnhem

Onze leden van afdeling **Arnhem** worden erop attent gemaakt dat de jaarvergadering op 8 februari a.s. in de 'Opbouw', Velperweg, wordt gehouden.
Er is één bijzonder agendapunt, dat van zoveel belang is dat elk lid van afdeling Arnhem deze datum beslist zou moeten vrijhouden voor deze bondsvergadering: namelijk de voorzitterswisseling!
Onze vriend **J. Gorsseling** heeft kort geleden laten weten dat hij als afdelingsvoorzitter gaat aftreden.

Met enige nadruk doen wij een oproep aan de leden van afdeling Arnhem om de jaarvergadering op dinsdag 8 februari te gaan bijwonen.

Vakantieregeling slagers te Rotterdam

De vakantieregeling voor de slagersbedrijven te Rotterdam is dit jaar als volgt:
eerste periode 4 - 16 juli,
tweede periode 18 - 30 juli,
derde periode 1 - 13 augustus.

Verder worden de leden erop attent gemaakt dat er nog een aantal exemplaren van de ABVG-zakagenda 1966 verkrijgbaar zijn. Er staan vele interessante en belangrijke gegevens in vermeld, welke u dikwijls in de praktijk nodig zult hebben; denk bij voorbeeld aan de adressen van bedrijfsverenigingen, pensioenfondsen, vakantieoorden, enz.
De prijs van deze mooie agenda bedraagt slechts 75 cent.
De bode heeft ze in voorraad en bovendien zijn ze verkrijgbaar op het afdelingskantoor, Van Vollenhovenstraat 35.
Wie van de leden in Rotterdam heeft op de huldigingsavond per vergissing een verkeerde (zwarte) paraplu meegenomen?

Bondssecretaris J. v. d. Aar feliciteert jubilaris H. C. van Tiel

65 jaar lid van de organisatie

Sinds begin 1966 telt onze bond zegge en schrijve twee jubilarissen die vijfenzestig jaar lid van de vakbeweging zijn geweest.
Het zijn Huib van Tiel te Dordrecht, geboren in 1875, en P. Blankemeijer, geboren in 1885, verblijvende in het rusthuis 'Duinhof' te Monster.
Voorwaar een uniek jubileum van grote betekenis. Het houdt in dat beide jubilarissen er vroeg bij zijn geweest en ... de gezegende leeftijd van de zeer sterken hebben bereikt. Een betere gelegenheid om beide trouwe bondsmakkers in ons vakblad voor het voetlicht te halen bestaat er niet.
P. Blankemeijer is volgens zijn zeggen tegen bondssecretaris J. F. v. d. Aar, die hem in het rusthuis namens de bond kwam feliciteren, altijd lid geweest in de Zaanstreek, omdat hij plm. 50 jaar bij Verkade heeft gewerkt. Het laatste was hij daar werkzaam als controleur in de biscuitfabriek.
Hij heeft veel kerkelijk werk gedaan en in de crisisjaren de nood onder de werklozen helpen lenigen. In zijn jonge jaren was hij lid van de jeugdbeweging 'De Zaaier', later secretaris van de ijsclub 'Heemskerk' en lid van de arbeiderstoneelvereniging, waar hij o.a. de rol speelde van boekhouder in 'Op hoop van zegen'. Na het overlijden van zijn echtgenote heeft hij 2½ jaar bij zijn zoon gewoond en nu alweer 1 jaar in het rusthuis 'Duinhof', waar hij bekend is als een goed biljarter.
Onze vriend H. C. van Tiel werd op 25-jarige leeftijd lid van de toenmalige sigarenmakersbond; in 1913 ging hij over naar de Bakkersgezellenbond. Ongeveer 30 jaar heeft hij gewerkt in de bakkerij van de Coöperatie te Dordrecht, waarvan de laatste jaren als controleur. Als penningmeester van de afdeling Dordrecht en bovendien van de Dordtse Bestuurdersbond heeft hij zijn sporen in de arbeidersbeweging verdiend!
Zijn hobby is altijd geweest: vakbeweging en politiek. Jarenlang is hij een actief lid geweest van de gemeenteraad in Dordrecht waar hij ondanks de moeilijke omstandigheden in die tijd voor de arbeiders veel en belangrijk werk heeft verricht.
Op 22 november '65 werd de 90-jarige(!) jubilaris gehuldigd.
Bondssecretaris J. v. d. Aar bood hem namens het bondsbestuur een geschenk aan en afdelingssecretaris D. v. d. Willigen overhandigde hem namens de afdeling een kistje sigaren.
Beide jubilarissen wensen wij hier nogmaals van harte geluk en we hopen dat zij nog vele jaren in goede gezondheid van onze ABVG zullen deel uitmaken. Wij zijn er trots op dat deze trouwe bondsmakkers tot onze organisatie behoren!

P. Blankemeijer

Het jaar 1966 werd goed ingezet.
In de eerste maand een
netto ledenwinst van

meer dan 100 nieuwe leden!!

Wij gaan door met de
ABVG-actie

meer mag ook

per maand één lid

de Bode

ALGEMENE BEDRIJFSBOND

VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN

Nummer 4 — Donderdag 17 februari 1966 — Veertiendaags orgaan

Ondernemingsraads-cursus een succes!

Het ABVG-scholingswerk is, voor zover het seizoen 1965/1966 betreft, op succesvolle wijze afgesloten met een vierdaagse cursus (van 24 t/m 27 januari) voor ondernemingsraadsleden. Succesvol, omdat ook de deelnemers aan deze cursus de nieuwe aanpak van het scholingswerk, het houden van meerdaagse cursussen in plaats van cursuswerk in de avonduren zoals voorheen werd gedaan, machtig interessant vonden en na 4 dagen intensieve studie verrijkt met nieuwe kennis naar huis gingen. Het 'machtig' vinden was volgens deze cursisten vooral gelegen in het van elkaar leren en het kennis kunnen nemen van de problemen in andere bedrijfstakken en ondernemingen in de voedings- en genotmiddelensector.

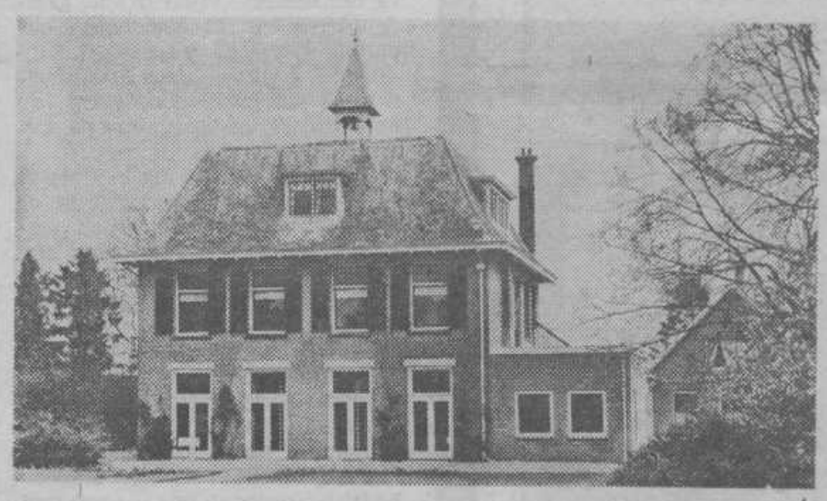

Foto hierboven: 'De Waaijenberg' te Epe, waar de 4-daagse cursus werd gehouden.

Foto hiernaast: Ondernemingsraad 'Bij de Tijd'...

Foto rechtsonder: Cursusleider L. Kuijpers.

Uitstekend

Districtsbestuurder L. Kuijpers, onder wiens leiding de cursus plaatsvond, had het eerste en laatste woord.
Op maandag 24 januari opende hij de cursus in aanwezigheid van de scholings- en vormingscommissie van onze bond en enkele collega-bestuurders. Vier dagen later had Kuijpers het laatste woord, door de cursus met een samenvattend overzicht te sluiten.
Als cursusleider had hij het naar zijn mening gemakkelijk gehad, omdat een ieder ten volle had meegewerkt. Hij zei met genoegen aan het hoofdbestuur te zullen rapporteren dat alles uitstekend is verlopen en het scholingswerk, als het financieel maar enigszins mogelijk is, moet worden voortgezet, omdat een goed ondernemingsraadslid gewapend moet zijn met een grote dosis kennis, ten einde als waardig gesprekspartner in de onderneming te kunnen optreden. Zijns inziens moet hier steeds door de werknemersorganisaties aan worden gewerkt.

Rollenspel

Voor de ondernemingsraadsvergadering van NV. 'Bij de tijd' werd eerst in zogenaamde vestigingskernen de agenda besproken. Uit elke vestigingskern werden drie ondernemingsraadsleden en een loon- en tariefcommissielid aangewezen. De agenda bevatte o.a. voorbereiding verkiezing ondernemingsraad, waarbij het ging om de verkiezingsprocedure en het vaststellen van de lijst van kandidaten met actief en passief kiesrecht; adviseren over een werkclassificatievraagstuk en over het eventueel optrekken van het tariefplafond. Verder stond op de agenda bespreking van een directievoorstel om het grondloon van de broodverkopers te corrigeren in verband met een broodprijsstijging en een toelichting van de loon- en tariefcommissie over de voortdurende klachten ten aanzien van de merit-rating. Door bespreking van de agenda vooraf hadden de vestigingskernen de gelegenheid de drie afgevaardigden in de ondernemingsraad hun opvattingen over de agendapunten en een aantal wensen ter behandeling in de ondernemingsraad mee te geven.
Aan de ondernemingsraad was een secretaris toegevoegd, P. v. d. Wal, (uit de cursisten), die al direct 'blunderde', omdat hij de notulen van de vorige vergadering niet klaar had gemaakt. Als voorzitter van de ondernemingsraad fungeerde assistent-bestuurder T. Simonis. Deze kreeg de leden aardig aan de praat, wat ten slotte het doel van dit rollenspel was.

Dat het 'verrijken' ook in deze cursus niet vanzelf is gegaan en dat een niet onbelangrijk aantal cursisten moeite heeft gehad met het verwerken van de lang niet malse en omvangrijke stof, is begrijpelijk. De cursisten zijn het niet meer gewend om dagen achtereen van 's morgens vroeg tot 's avonds laat te luisteren naar inleidingen en discussiëren over vraagstukken, ook al zijn die met zorg gekozen uit de dagelijkse praktijk van het ondernemingsraadswerk. Het niet meer aan studeren gewend zijn, bleek gelukkig geen onoverkomelijk beletsel te zijn. Integendeel, de rij onderwerpen werd met elan in de discussiegroepen aangepakt, met telkens weer als resultaat een groot aantal vragen aan de inleiders. Het klapstuk van de week was naar mening van vele cursisten de op de laatste dag als afsluiting gehouden ondernemingsraadsvergadering van de gefingeerde NV 'Bij de tijd' in zaal 'Ochtendgloren' in De Waayenberg te Epe, waar ook deze vierdaagse cursus werd gehouden en waar de verzorging, zoals gewoonlijk, weer uitstekend was.

C.a.o.-overleg slagersbedrijf

Met de werkgeversorganisaties in het slagersbedrijf werd op 3 februari jl. in het c.a.o.-overleg over de navolgende punten overeenstemming bereikt.

- **met terugwerkende kracht aangaan van een c.a.o. voor het slagersbedrijf over het tijdvak 1 januari 1966 tot 1 mei 1967.**
- **verhoging rechtensgeldige lonen met 7 pct. inclusief de huurtoeslag 1966.**
- **verwerking van huurtoeslagen (1960, 1962 en 1964) in de lonen, voor werknemers van 23 jaar en ouder.**
- **verwerking van 10 pct. van de bestaande 20 pct. franchise in de lonen.**
- **afschaffing van de derde gemeenteklasse.**
- **het niet meer opnemen van minimumlonen voor filiaalhouders c.q. bedrijfsbeheerders.**
- **terugbrengen werktijd filiaalhouders c.q. bedrijfsbeheerders tot 50 uur per week.**
- **pensioenpremie verhogen van ƒ 4,— tot ƒ 5,— per week, met opdracht tot onderzoek naar omzetting in procentuele premie.**
- **verhoging van vakantietoeslag in de vorm van 2 pct. extra-uitkering, uiterlijk te betalen in de eerste loonweek van december.**
- **uitbreiding verzuim met behoud van loon met 1 vrije dag bij huwelijk van broers of zusters.**

**Het vraagstuk 'bevoordeling georganiseerden' is in het c.a.o.-overleg nog een hangpunt gebleven.
Partijen komen hierop nader terug.**

10 maart vrije dag

Zoals bekend heeft het College van Rijksbemiddelaars aan de werkgevers toestemming verleend om de werknemers op 10 maart a.s. vrijaf te geven met behoud van loon. Het bedrijfsleven heeft reeds toegezegd medewerking te zullen verlenen.

Het Georganiseerd Overleg Bakkersbedrijf heeft in verband hiermee het volgende communiqué uitgegeven:

'Nu 10 maart 1966 officieel is aangemerkt als een nationale feestdag, heeft het G.O. in zijn vergadering van 14 januari 1966 besloten, dat op die dag geen brood zal worden gebakken en/of bezorgd en tevens, dat de winkels op die dag gesloten zullen zijn. Voorts heeft het Georganiseerd Overleg bepaald, dat de arbeidstijd in de week waarin 10 maart 1966 valt, zoveel uren minder zal bedragen als anders normaliter op die dag zou zijn gewerkt met een maximum van 9 uur.

Aan de verkopers dient boven het door hen in deze week reële verdiende inkomen te worden uitbetaald een extra-vergoeding van:
a. 2 uur loon voor wijken tot en met 30 uur;
b. 3 uur loon voor wijken boven 30 uur.

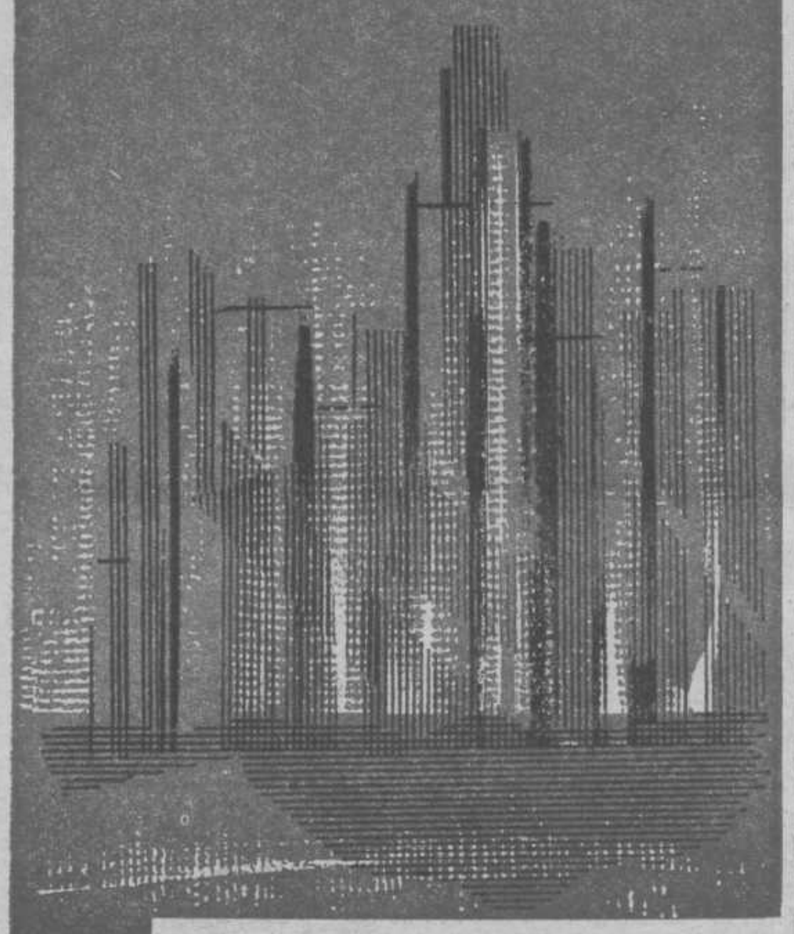

Porkie: 'Zie congresvoorbereidingen pag. 11'

Congresagenda

1. **opening**
2. **begroetingen**
3. **beleid bondsbestuur over de jaren '63, '64 en '65**
4. **verslag secretaris**
5. **verslag penningmeester**
6. **beleid redactie 'De Bode'**
7. **bespreking concentratie in de vakbeweging**
8. **wijzigingen Huishoudelijk Reglement**
9. **verkiezing bondsbestuur en redactie 'De Bode'**
10. **verkiezing Financiële Commissie**
11. **verkiezing bondsraad**
12. **vaststelling rente spaarrekening van afdelingen**
13. **voortzetting wijzigingen Huishoudelijk Reglement**
14. **verkiezing Landelijke Vakgroepen**
15. **bespreking ingediende voorstellen**
16. **afscheid aftredende bestuurders**
17. **inleiding actueel onderwerp.**
18. **sluiting.**

THE TASTE OF AMERICA

... Amerika... wereld tussen oceanen... land van eindeloze ruimtes en oneindige mogelijkheden... land van prairies, sneeuwtoppen en woestijnen, trage rivieren en jagende- hardlevende wereldsteden... the taste of America... alles wat ècht is zoals Winfield King Size... neem maar in uw hand, reëel, stevig, tastbaar, een echt pakje met echte tabak... voel maar, maak het open, rook, rook Winfield King Size, proef het echte en het verre...

the taste of America **WINFIELD** *King Size*

... tabak op zijn best !